DECIZII

DECIZIA (UE) 2020/394. A COMISIEI

din 7 octombrie 2019

privind măsurile SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP) puse în aplicare de Republica Elenă sub formă de subvenții pentru dobânzi și garanții legate de incendiile din 2007 (prezenta decizie vizează numai sectorul agricol)

[notificată cu numărul C(2019) 7094]

(Numai textul în limba elenă este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE"), în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolul 108 alineatul (2) primul paragraf din TFUE ([1]),

întrucât:

I. PROCEDURĂ

(1) La 22 iulie 2014, Comisia a primit o plângere cu privire la un presupus ajutor de stat acordat de statul elen societății Sogia Ellas S.A. și filialelor sale (denumite în continuare „Sogia Ellas"), care își desfășoară activitatea în sectorul prelucrării produselor agricole. Ajutorul a constat în subvenții pentru dobânzi și în garanții de stat pentru împrumuturi existente care urmau să fie renegociate și să beneficieze de o perioadă de grație, precum și pentru împrumuturi noi.

(2) Prin scrisoarea din 25 iulie 2014, Comisia a solicitat informații din partea autorităților elene cu privire la presupusele ajutoare de stat. Autoritățile elene au răspuns prin scrisoarea din 17 noiembrie 2014, furnizând informații detaliate cu privire la temeiul juridic al presupuselor ajutoare de stat. La 11 decembrie 2015, Comisia a trimis Greciei o a doua scrisoare, la care autoritățile elene au răspuns prin scrisoarea din 11 februarie 2016, înregistrată la aceeași dată. În răspunsul lor, autoritățile elene au furnizat informații suplimentare cu privire la temeiul juridic, la condițiile pentru acordarea ajutoarelor de stat, precum și la beneficiari.

(3) În scrisoarea sa din 11 decembrie 2015, Comisia a informat autoritățile elene asupra faptului că analiza inițială a informațiilor pe care le-au furnizat acestea indica faptul că presupusele ajutoare de stat au fost acordate fără aprobarea Comisiei. În plus, presupusele ajutoare de stat nu se limitau doar la Sogia Ellas și la filialele sale ci, pe baza legislației elene, ar fi putut fi acordate și altor beneficiari. Din acest motiv, Comisia a decis să inițieze un caz de ajutor de stat nenotificat (cazul SA.39119 (2015/NN)] și să extindă domeniul de aplicare a investigației sale pentru a include întregul sector agricol.

(4) Decizia Comisiei de a iniția procedura (denumită în continuare „decizia de inițiere a procedurii") a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 16 septembrie 2016 ([2]). Comisia le-a solicitat autorităților elene să furnizeze numărul estimat al beneficiarilor fiecărei scheme identificate în cadrul deciziei de inițiere a procedurii și sumele ajutoarelor implicate. În caz contrar, astfel cum se precizează în decizia de inițiere a procedurii, Comisia urma să adopte o decizie pe baza informațiilor pe care le deținea deja. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsurile vizate.

([1]) Invitație de a prezenta observații în temeiul articolului 108 alineatul (2) din TFUE, Ajutoare de stat SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP) – Ajutoare acordate Sogia Ellas SA et al. (JO C 341, 16.9.2016, p. 23).

([2]) A se vedea nota 1.

(5) Părțile interesate nu au prezentat observații. Autoritățile elene și-au transmis observațiile cu privire la decizia de inițiere a procedurii la 23 septembrie 2016. În răspunsul lor, autoritățile elene au informat Comisia cu privire la faptul că nu puteau furniza informațiile solicitate în decizia de inițiere a procedurii.

(6) Comisia a reiterat solicitările adresate autorităților elene de a prezenta informațiile-lipsă, prin scrisorile din 2 decembrie 2016 și 15 ianuarie 2018. Autoritățile elene au transmis informațiile solicitate prin scrisorile din 9 martie 2017 și, respectiv, 21 februarie 2018.

(7) Prezenta decizie, la fel ca decizia de inițiere a procedurii, vizează numai activitățile legate de producția, prelucrarea și comercializarea produselor agricole, și anume produsele enumerate în anexa I la TFUE, cu excepția produselor pescărești și de acvacultură, precum și de activitățile forestiere, astfel cum sunt definite de Eurostat. Prin urmare, aceasta nu aduce atingere eventualelor ajutoare de stat acordate altor sectoare ale economiei în conformitate cu schemele de ajutor în cauză.

II. **DESCRIEREA MĂSURILOR**

1. **Obiectiv**

(8) Obiectivul măsurilor a fost de a sprijini întreprinderile care sunt stabilite și care își desfășoară activitatea, indiferent de sediul lor central, în zonele din Grecia afectate de incendiile din 2007. Potrivit autorităților elene, obiectivul mai amplu al măsurilor a fost de a reface capacitatea de producție, care fusese grav afectată de incendii.

2. **Temei juridic**

(9) Temeiurile juridice pentru presupusele ajutoare de stat se regăsesc în Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007) a Ministrului Economiei și Finanțelor, astfel cum a fost modificată și completată prin Decizia nr. 38600/B.1750/5-9-2007 (OJHR 1780/B'/5-9-2007), Decizia nr. 46082/B.2123/24-10-2007 (OJHR 2139/B'/2-11-2007), Decizia nr. 6391/B.342/8-2-2008 (OJHR 242/B'/14-2-2008), Decizia nr. 34227/B.1123/23-7-2008 (OJHR 1548/B'/5-8-2008), Decizia nr. 57198/B.2406/28-12-2012 (OJHR 3462/B'/28-12-2012), precum și articolul 2 alineatul (7) din Legea nr. 3816/2010 (OJHR 6/A'/26.1.2010) și articolul 21 alineatul (5) din Legea nr. 3867/2010 (OJHR 128/A'/3.8.2010).

(10) Condițiile în baza cărora a fost acordată garanția statului elen în temeiul Deciziei nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007) au fost stabilite mai în detaliu prin Decizia nr. 2/54310/0025/13.09.2007 (OJHR B' 1858/13.9.2007) a Ministrului Economiei și Finanțelor. Decizia respectivă a fost modificată prin Decizia nr. 2/86490/0025/31.12.2007 (OJHR B' 2493/31.12.2007) a Ministrului adjunct al Finanțelor, Decizia nr. 2/57144/0025/20.08.2008 (OJHR B' 1732/28.08.2008), Decizia nr. 2/22475/0025/25.04.2012 (OJHR B' 1346/25.04.2012) a Ministrului Finanțelor și Decizia nr. 2/52027/0025/30.08.2012 (OJHR B' 2404/30.08.2012) a Ministrului adjunct al Finanțelor și Decizia nr. 2/1755/0025/20.02.2013 (OJHR B' 465/27.02.2013) a Ministrului adjunct al Finanțelor. Decizia nr. 2/1755/0025/20.02.2013 a fost modificată în continuare prin Decizia nr. 2/38310/0025/14.05.2014 (OJHR B' 1262/16.05.2014) și Decizia nr. 2/43758/0025/29/06/2015 (OJHR B' 1289/29.06.2015), care, prin urmare, sunt relevante pentru prezenta decizie.

3. **Măsuri**

(11) La 25 august 2007, Ministerul de Interne, Administrație Publică și Descentralizare din Grecia a declarat stare de urgență în întreaga țară prin Decizia ministerială nr. 47870/25.08.2007 (OJHR 1706/B'/25.08.2007) din cauza incendiilor din iulie și august 2007, care au izbucnit în departamentele Messinia, Ilia, Arcadia, Laconia, Euboea și în districtul Aigialeia din departamentul Achaia.

(12) Autoritățile elene au comunicat faptul că amploarea și magnitudinea distrugerilor provocate de incendii în zonele respective au fost imense și au provocat pierderea a numeroase vieți omenești și scăderea populațiilor de animale, conducând la devastarea zonelor rurale, incluzând atât zone forestiere, cât și suprafețe agricole, precum și a infrastructurii, cu efecte extrem de grave asupra economiei locale. Amploarea fenomenului a fost de o asemenea natură încât acesta a fost clasificat de autoritățile elene ca fiind un dezastru în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, astfel cum se arată în graficele relevante ale Comisiei, la care autoritățile elene au făcut trimitere în comunicarea lor cu instituția respectivă ([3]).

([3]) Raport nr. 10: „JRC, Scientific and Technical Reports – Forest Fires in Europe 2009" („Rapoartele științifice și tehnice ale JRC – Incendiile forestiere din Europa în 2009"), Graficul 13a: „Suprafețele arse din Grecia pe parcursul ultimelor trei decenii", p. 29, disponibil la adresa http://forest.jrc.ec.europa.eu/media/cms_page_media/9/forest-fires-in-europe-2009.pdf; prezentarea suprafețelor arse din Grecia în 2007, la nivelul NUTS (nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică) 3, în conformitate cu Sistemul european de informare privind incendiile forestiere (EFFIS), Comisia Europeană – Centrul comun de cercetare, disponibil la adresa: http://forest.jrc.ec.europa.eu/effis/applications/fire-history

(13) Pentru a aborda situația, Ministrul Economiei și Finanțelor din Grecia a adoptat Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007) ([4]), care a fost modificată și completată în mod succesiv. Decizia era intitulată „Împrumuturi pentru capitalul circulant și alte facilități de credit acordate întreprinderilor și profesioniștilor care au fost afectați de incendiile din 2007 în departamentele Messinia, Ilia, Arcadia, Laconia, Euboea și în districtul Aigialeia din [departamentul] Achaia".

(14) Prin decizia respectivă au fost instituite două scheme de ajutoare de stat ([5]), după cum urmează:

(a) o schemă care prevede reeșalonarea datoriilor acumulate până la 25 august 2007, indiferent dacă sunt sau nu scadente ([6]) (denumită, în scopul prezentei decizii, „schema A") și care consta în capitalizarea datoriilor care au fost transformate ulterior în noi împrumuturi și care presupuneau acordarea unei „perioade de grație", de subvenții pentru dobânzi și de garanții de stat;

(b) o schemă care cuprinde noi împrumuturi pentru capitalul circulant, urmând a fi acordate după 25 august 2007, pentru care puteau fi acordate subvenții pentru dobânzi și garanții de stat ([7]) (denumită, în scopul prezentei decizii, „schema B").

(15) În special, Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007) prevedea următoarele:„Reeșalonarea datoriilor și acordarea de capital circulant întreprinderilor și profesiilor care au sediul și își desfășoară activitatea în departamentele Messinia, Ilia, Arcadia, Laconia, Euboea și în districtul Aigialeia din departamentul Achaia și care au fost afectate de incendiile din 2007.

A. Reeșalonarea datoriilor

Toate datoriile întreprinderilor și profesioniștilor afectați de incendii în 2007, atât cele scadente, cât și cele care nu sunt scadente, de până la 25 august 2007, se capitalizează și se transformă într-un nou împrumut, cu o perioadă de grație de 28 de luni. Prima tranșă este plătibilă la 31 decembrie 2009. Restul împrumutului se va plăti în rate semestriale egale (amortizarea principalului și a dobânzii). Întreaga durată a reeșalonării împrumutului este de zece ani, iar aceasta include perioada de grație. Dobânda plătibilă pentru împrumut în perioada de grație se subvenționează la 100 % prin contul creat în temeiul Legii 128/1975, iar pentru restul perioadei de împrumut, la 50 %.

Rata dobânzii în cazul reeșalonării datoriilor este rata ultimei emiteri de obligațiuni elene de tezaur pe 12 luni, înainte de data începerii perioadei de calculare a dobânzii, la care se adaugă 70 % din întreaga contribuție în temeiul Legii 128/1975. Rata subvenției se rotunjește crescător sau descrescător la cel mai apropiat sfert de punct procentual.

Pentru principalul și dobânzile la împrumuturile menționate anterior se acordă garanția guvernului elen în temeiul Legii 2322/1995, în vigoare la data prezentului document.

B. Acordarea de împrumuturi pentru capitalul circulant pentru întreprinderi și profesioniști

Capitalul circulant poate fi acordat prin instituțiile de credit în conformitate cu dispozițiile corespunzătoare care reglementează necesitățile și capitalul circulant din Actul nr. 1955/2.7.1991 al Guvernatorului Băncii Naționale a Greciei, în vigoare la data prezentului document. Împrumuturile respective se subvenționează prin contul creat în temeiul Legii 128/1975, astfel:

(a) în cazul împrumuturilor de până la 5 000 EUR, subvenții pentru dobânzi de 100 %;

(b) în cazul împrumuturilor de până la 20 000 EUR, subvenții pentru dobânzi de 80 %;

(c) în cazul împrumuturilor de până la 60 000 EUR, subvenții pentru dobânzi de 50 %;

(d) în cazul împrumuturilor de până la 90 000 EUR, subvenții pentru dobânzi de 30 %.

Valoarea subvenției pentru dobândă este aceeași pentru întreaga sumă a împrumutului.

([4]) Decizia în cauză a fost modificată și completată în mod succesiv, astfel cum se explică mai sus în considerentele 9 și 10.
([5]) Acolo unde este necesar, în prezenta decizie se face o distincție între cele două scheme, acestea fiind denumite „schema A" și „schema B". În alte cazuri, decizia face referire pur și simplu la „scheme".
([6]) A se vedea mai jos punctul A din decizie, considerentul 15.
([7]) A se vedea mai jos punctul B din decizie, considerentul 15.

Împrumuturile în cauză se acordă până la o valoare maximă de 35 % din cifra de afaceri a societății pe 2006 și vor fi pentru o perioadă de 60 de luni.

Rata dobânzii în cazul împrumuturilor menționate anterior este rata ultimei emiteri de obligațiuni elene de tezaur pe 12 luni, înainte de data începerii perioadei de calculare a dobânzii, la care se adaugă 70 % din întreaga contribuție în temeiul Legii 128/1975. Rata subvenției se rotunjește crescător sau descrescător la cel mai apropiat sfert de punct procentual.

De notat faptul că cifra de afaceri a întreprinderilor care nu au înregistrat vânzări în anul precedent 2006 sau care și-au început activitatea între 1 ianuarie 2007 și 31 august 2007 va fi stabilită prin intermediul achizițiilor efectuate în decursul primelor șase luni de activitate din 2007, înmulțite cu doi (2), iar suma se stabilește după luarea în considerare a unei rate a marjei brute de profit de 45 %.

Pentru principalul și dobânzile la împrumuturile menționate anterior se acordă garanția guvernului elen în temeiul Legii 2322/1995, în vigoare la data prezentului document."

(16) Decizia nr. 38600/B.1750/5-9-2007 (OJHR 1780/B'/5-9-2007) a modificat titlul și conținutul Deciziei nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007). Noul titlu era „Împrumuturi pentru capitalul circulant și alte facilități de credit acordate întreprinderilor și profesioniștilor din departamentele Messinia, Ilia, Arcadia, Laconia, Euboea și din districtul Aigialeia din [departamentul] Achaia." Cu alte cuvinte, sintagma: „*care au fost afectați de incendiile din 2007*", referitoare la beneficiarii schemelor de ajutoare de stat și care, astfel, se pare că limita domeniul de aplicare a schemelor de ajutoare de stat la beneficiarii afectați efectiv de incendii, a fost eliminată din titlul temeiului juridic.

(17) Mai mult, Decizia nr. 38600/B.1750/5-9-2007 (OJHR 1780/B'/5-9-2007) a adăugat o sintagmă, evidențiată în următorul extras, la prima teză din capitolul A din Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007):„A. Reeșalonarea datoriilor

Toate datoriile întreprinderilor și profesioniștilor **din departamentele menționate anterior, departamente care au fost** afectate de incendii în 2007, atât cele scadente, cât și cele care nu sunt scadente, de până la 25 august 2007, se capitalizează și se transformă într-un nou împrumut, cu o perioadă de grație de 28 de luni. Prima tranșă este plătibilă la 31 decembrie 2009." [subliniere adăugată]

(18) Cumulat, cele două modificări în cauză au determinat ca cerința conform căreia pagubele suferite de beneficiari să fi fost provocate de incendiile din 2007 să nu se mai aplice în cazul beneficiarilor, ci doar în cazul departamentelor în care aceștia erau stabiliți și își desfășurau activitatea, indiferent de sediul lor central. Această concluzie este sprijinită de răspunsul autorităților elene la o întrebare adresată de Comisie în scrisoarea sa din 11 decembrie 2015, și anume dacă despăgubirile pentru beneficiari au fost acordate pentru pagubele pe care aceștia le-au suferit drept consecință directă a incendiilor. În răspunsul lor din 11 februarie 2016, autoritățile elene au insistat asupra caracterului universal și fără precedent al incendiilor, care au generat pagube pentru întreprinderi prin simplul fapt că acestea desfășurau activități de producție în zonele afectate.

(19) Celelalte decizii și legi la care se face trimitere în considerentul 9 au modificat și completat suplimentar Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007). Printre altele, Decizia nr. 46082/B.2123/24-10-2007 (OJHR 2139/B'/2-11-2007) cuprindea următoarele dispoziții:

„(a) Se adaugă următoarele alineate la finalul capitolului A [din Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (GG II 1740/30-8-2007)] «Reeșalonarea datoriilor»:

«Instituțiile de credit pot pune în aplicare reeșalonările de mai sus fără garanția statului elen, până la suma de 25 000 000 EUR pentru fiecare întreprindere. Întreprinderile comerciale și profesioniștii pot reeșalona sume de până la 100 000 EUR.

În cazul în care întreprinderile depun cereri de reeșalonare a datoriilor care depășesc 100 000 EUR și până la 25 000 000 EUR, acestea trebuie să prezinte un studiu de viabilitate instituției de credit față de care au majoritatea datoriilor, în vederea analizei de către instituția de credit respectivă.

Următoarele nu sunt reglementate de dispozițiile capitolului A:

— împrumuturile întreprinderilor/profesioniștilor care sunt deja incluse în clauzele privind reeșalonările în temeiul Legii 128/1975 în vigoare la data prezentei, cu excepția cazului în care întreprinderile sau profesioniștii în cauză au suferit pagube în mod demonstrabil din cauza incendiilor în ceea ce privește clădirile din cadrul sediilor acestora, echipamentele mecanice, materiile prime sau mărfurile acestora. Pentru a confirma pagubele respective, aceștia vor trebui să furnizeze un certificat din partea autorităților competente din cadrul autorităților departamentului respectiv;

— împrumuturile întreprinderilor/profesioniștilor efectuate pe baza transferului drepturilor la un grant acordat prin intermediul programelor de investiții în temeiul regimurilor de ajutoare de stat;

— împrumuturile întreprinderilor/profesioniștilor care sunt incluse într-un sistem de finanțare, pe baza căruia investiția este considerată a fi parte dintr-un regim de ajutoare de stat.»

(b) Se adaugă următoarele alineate la finalul capitolului B [din Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (GG II 1740/30-8-2007)] «Acordarea de împrumuturi pentru capitalul circulant întreprinderilor și profesioniștilor»:

«Dispozițiile de mai sus din capitolul B cuprind întreprinderile și profesioniștii care au făcut obiectul granturilor acordate prin intermediul programelor de investiții în temeiul regimului de ajutoare de stat, cu condiția ca proiectul de investiții să fi fost finalizat.

Dispozițiile de mai sus din capitolele A și B vizează atât întreprinderile și profesioniștii care au sediul și își desfășoară activitatea în unitățile municipale Aigio, Akrata, Diakopto, Sympoliteia, Erineos și Aigeira din districtul Aigialeia aflat în departamentul Achaia, cât și cele din unitățile municipale Eleios-Pronnoi și Livathos din departamentul Kefallinia.»"

(20) Decizia nr. 6391/B.342/8-2-2008 (OJHR 242/B'/14-2-2008) a modificat suma (de la 100 000 EUR la 150 000 EUR) pentru care întreprinderile care doreau să își renegocieze datoriile trebuiau să prezinte un studiu de viabilitate. Documentul a prelungit suplimentar termenul-limită pentru depunerea unor astfel de cereri, de la 31 decembrie 2007 la 31 martie 2008.

(21) Decizia nr. 34227/B.1123/23-7-2008 (OJHR 1548/B'/5-8-2008) a extins domeniul geografic de aplicare a schemelor, astfel cum era prezentat în considerentul 25 și, de asemenea, a prelungit termenul-limită pentru depunerea de cereri în vederea participării în cadrul schemei până la 31 august 2008.

(22) Decizia nr. 57198/B.2406/28-12-2012 (OJHR 3462/B'/28-12-2012) a modificat sistemele pentru a le permite beneficiarilor care nu primiseră garanții de stat să solicite suspendarea rambursării plății datoriei acestora pe parcursul perioadei cuprinse între 1 ianuarie 2012 și 31 decembrie 2012. Persoanele creditate erau responsabile pentru dobânzile acumulate în decursul perioadei de suspendare. Beneficiarii puteau depune cerere la instituțiile financiare pentru a utiliza dispoziția respectivă până la data de 28 februarie 2013.

(23) În ceea ce privește condițiile pentru acordarea garanției de stat, acestea erau descrise în detaliu în Decizia nr. 2/54310/0025/13.09.2007 (OJHR B' 1858/13.9.2007), ale cărei părți relevante prevăd următoarele:

„1) Statul elen furnizează o garanție de până la 80 % pentru reeșalonarea datoriilor, indiferent dacă acestea sunt sau nu scadente, până la 25 august 2007, provenind de la împrumuturile acordate de instituțiile de credit profesioniștilor și întreprinderilor care sunt stabilite și își desfășoară activitatea în departamentele Messinia, Ilia, Arcadia, Laconia, Euboea și în districtul Aigialeia din departamentul Achaia, indiferent de locul în care își au sediul social, departamente care au fost afectate de incendiile din 2007, și transformarea într-un nou împrumut care urmează a fi rambursat în tranșe semestriale egale (amortizarea principalului și a dobânzii), cu o perioadă de grație cuprinsă între 25 august 2007 și 31 decembrie 2009. Durată totală a împrumutului în baza reeșalonării este de zece (10) ani, iar aceasta include perioada de grație. Prima tranșă a împrumutului în cauză se plătește la data de 30 iunie 2010.Rata dobânzii împrumutului în temeiul reeșalonării se subvenționează și se prevede în conformitate cu condițiile din Decizia nr. 36579/B.1666/27.8.2007 a Ministrului pentru Afaceri Economice și Finanțe.

Garanția statului elen se aplică la 80 % din datoriile reeșalonate și din dobânda pentru datoriile respective până la suma de 20 000 000,00 EUR pentru fiecare întreprindere.

Garanția statului elen este furnizată, de asemenea, pentru [persoane fizice], întreprinderi comerciale, membri înregistrați la Camera de Comerț și profesioniști din departamentele respective, ale căror datorii care urmează a fi restructurate nu depășesc suma de 100 000,00 EUR.

Dobânda pentru perioada de grație se capitalizează la 31 decembrie 2009, în timp ce prima tranșă a împrumutului se plătește la 30 iunie 2010.

În cazul neplății a trei tranșe succesive de amortizare cu dobânda aferentă sau a trei tranșe pe principal și dobândă care decurg din reeșalonarea de mai sus, întreaga sumă a datoriilor reeșalonate devine scadentă și plătibilă. Pentru ca statul să le plătească creanțele garantate, după ce au trecut trei luni de la cea de a treia tranșă, băncile trebuie să prezinte documentele justificative la care se face referire în Decizia nr. 2/478/0025/4.1.2006 (GG II 16/13.1.2006) a Ministrului pentru Afaceri Economice și Finanțe.

2) Statul elen furnizează o garanție de 80 % pentru acordarea de împrumuturi pentru capitalul circulant pe o perioadă de cinci ani, inclusiv perioada de grație, profesioniștilor și întreprinderilor care sunt stabiliți și își desfășoară activitatea comercială, indiferent de sediul lor central, în departamentele Messinia, Ilia, Arcadia, Laconia, Euboea și în districtul Aigialeia din departamentul Achaia, care au fost afectate de incendiile din 2007.

Rata dobânzii împrumuturilor de mai sus se subvenționează și se stabilește în conformitate cu condițiile din Decizia nr. 36579/B.1666/27.8.2007 a Ministrului pentru Afaceri Economice și Finanțe.

Împrumuturile în cauză se acordă tuturor întreprinderilor din aceste departamente până la maximum 35 % din cifra de afaceri a societății pe anul 2006 și până la un împrumut maxim de 90 000,00 EUR pentru fiecare întreprindere. Cifra de afaceri a întreprinderilor care nu au înregistrat vânzări în anul precedent 2006 sau care și-au început activitatea între 1 ianuarie 2007 și 27 august 2007 va fi stabilită pe baza achizițiilor făcute în decursul primelor șase luni de activitate din 2007, înmulțite cu doi (2), iar suma se stabilește după luarea în considerare a unei rate a marjei brute de profit de 45 %.

Împrumuturile în cauză se vor plăti în tranșe semestriale egale pe principal și dobânzi, cu o perioadă de grație pentru capital începând cu data transferului tranșelor până la 31 decembrie 2009. Prima tranșă se plătește la data de 30 iunie 2010. Partea nesubvenționată a dobânzii din perioada de grație se plătește de către întreprinderi.

Împrumuturile în cauză sunt gestionate prin intermediul unui nou acord de împrumut separat. În cazul împrumuturilor menționate anterior, statul elen furnizează o garanție pentru 80 % din capital și dobânda aferentă în perioada de grație și în perioada normală pentru toate întreprinderile.

[…]

Documente justificative necesare:

[…]

(v) Studiu de viabilitate, împreună cu garanțiile fizice propuse (doar în cazul întreprinderilor care solicită reeșalonarea datoriilor pentru o sumă care depășește 100 000,00 EUR).

Studiul în cauză ar trebui să includă următoarele:

(a) totalul pasivelor societății comerciale în urma plății datoriilor acesteia către sistemul de credite, furnizori, fondurile de asigurări, guvern și piața generală, precum și acorduri cu privire la aranjamentele pentru rambursarea pasivelor respective;

(b) conturile publicate ale societății pentru ultimii trei ani (societățile care au conturi de tip B trebuie să depună formularele E3 și E9 pentru ultimii trei ani);

(c) calendarul fluxului de lichidități al societății pentru următorii trei ani (încasări și plăți);

(d) veniturile și profiturile estimate ale societății pentru următorii trei ani;

(e) capitalul circulant necesar pentru a desfășura activitatea comercială și sursele de finanțare;

(f) garanțiile existente, restructurarea propusă a garanțiilor existente care acoperă datoriile achitate, precum și noile garanții fizice propuse pentru datoriile care trebuie achitate (doar în cazul în care datoriile depășesc suma de 100 000,00 EUR).

B.Societățile și profesioniștii din departamentele de mai sus care depun cerere doar pentru un nou împrumut pentru capital circulant ca urmare a incendiilor forestiere trebuie să își depună cererile la Biroul Conturi Generale de Stat, Direcția 25, Secția D, împreună cu următoarele documente justificative:

(a) conturile publicate ale societății pentru ultimii trei ani (societățile care au conturi de tip B trebuie să depună formularele E3 și E9 pentru ultimii trei ani);

(b) calendarul fluxului de lichidități al societății pentru următorii trei ani (încasări și plăți);

(c) veniturile și profiturile estimate ale societății pentru următorii trei ani;

(d) un certificat de înregistrare la Camera Departamentului în care este stabilită societatea (profesioniștii și crescătorii de animale trebuie să depună un certificat de începere a activității obținut de la administrația financiară locală);

(e) formularul relevant al Biroului Conturi Generale de Stat pentru «Evaluarea viabilității întreprinderilor care solicită garanții din partea guvernului elen», completat și semnat, disponibil pe site-ul instituției (www.mof-glk.gr).

Furnizarea de garanții fizice nu este obligatorie pentru a acoperi noi împrumuturi pentru capital circulant pentru toate categoriile de întreprinderi.

Cererile și studiile de viabilitate vor fi evaluate de Consiliul de administrație și evaluare a responsabilității în ceea ce privește garanțiile statului elen (articolul 37 din Legea 3458/2006, GG I 94/8.5.2006), înaintea aprobării finale a furnizării garanției în temeiul dispozițiilor stabilite în legislația națională și comunitară (articolele 87 și 88 din Tratatul CE), împreună cu garanțiile existente și propuse, care vor acoperi în totalitate datoriile care urmează a fi reeșalonate (după caz)."

(24) Articolul 2 alineatul (7) din Legea nr. 3816/2010 (OJHR 6/A'/26.1.2010), astfel cum a fost modificat prin articolul 21 alineatul (5) din Legea nr. 3867/2010 (OJHR 128/A'/3.8.2010), le conferea beneficiarilor împrumuturilor luate pe baza Deciziei nr. 2/54310/0025/13.09.2007 (OJHR B' 1858/13.9.2007) dreptul de a solicita, până la data de 30 august 2010, retroactiv de la 1 ianuarie 2010, o suspendare de doi ani a plății rambursării de amortizare a capitalului cu o prelungire aferentă a termenului contractual al împrumutului și cu plăți ale dobânzii pe parcursul suspendării în conformitate cu frecvența plății dobânzii prevăzută în contract. Responsabile de plata dobânzii erau persoanele creditate. Decizia nr. 2/22475/0025/25.04.2012 (OJHR B' 1346), astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 2/52027/0025/30.08.2012 (OJHR B' 2404) și Decizia nr. 2/1755/0025/20.02.2013 (OJHR B' 465/27.02.2013), permitea prelungirea suspendării respective de la 1 ianuarie 2012 la 31 decembrie 2012 pe baza unei cereri în acest sens, depusă până la 28 februarie 2013 la instituția financiară. Decizia nr. 2/38310/0025/14.05.2014 (OJHR B' 1262/16.05.2014) permitea o suspendare suplimentară de la 31 decembrie 2013 la 31 decembrie 2014, în timp ce Decizia nr. 2/43758/0025/29.06.2015 (OJHR B' 1289/29.06.2015) permitea încă o suspendare a împrumuturilor care se încheiau după 1 ianuarie 2017, de la 31 decembrie 2013 la 31 decembrie 2016.

4. **Domeniul geografic de aplicare a măsurilor**

(25) Sistemele de ajutoare de stat se aplicau inițial departamentelor Messinia, Ilia, Arcadia, Laconia, Euboea și districtului Aigialeia din departamentul Achaia. Acestea au fost extinse ulterior pentru a se aplica, de asemenea, comunelor Aigio, Akrata Diakoptou, Sumpoliteias, Erineou kai Aigeiras din regiunea Aigeira situată în departamentul Achaia și comunelor Eleiou-Pronon kai Leivathous din departamentul Kefallinia, în temeiul Deciziei nr. 46082/B.2123/24-10-2007 (OJHR 2139/B'/2-11-2007) și în mod specific pentru garanțiile de stat în temeiul Deciziei nr. 2/86490/0025/31.12.2007 (OJHR B' 2493/31.12.2007), precum și comunelor Argalasti și Afeton și așezărilor din Agia Paraskevi, Zormiadon, Porou și Troulou din comuna Skiathos aflată în departamentul Magnisia, în temeiul Deciziei nr. 34227/B.1123/23-7-2008 (OJHR 1548/B'/5-8-2008) și în mod specific pentru garanțiile de stat în temeiul Deciziei nr. 2/57144/0025/20.08.2008 (OJHR B' 1732/28.08.2008).

5. **Durata**

(26) Decizia ministerială nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007) a Ministrului Economiei și Finanțelor, care stabilea schemele de ajutoare de stat (cu modificări suplimentare), a fost publicată la 30 august 2007 și este încă în vigoare potrivit celor prezentate de autoritățile elene.

(27) Autoritățile elene au indicat faptul că beneficiarii au trebuit să își depună cererile până la data de 31 decembrie 2007, în timp ce, în cazul Argalasti, Afeton și al așezărilor din Agia Paraskevi, Zormiadon, Porou și Troulou din comuna Skiathos din departamentul Magnisia, cererile au trebuit depuse până la 31 octombrie 2008. Durata împrumuturilor în temeiul schemei A (a se vedea considerentul 14) era de 10 ani, iar în temeiul schemei B (a se vedea considerentul 14), de cinci ani. Împrumuturile au fost acordate până la 31 decembrie 2010. Garanțiile de stat au fost legate de tranzacțiile financiare specifice (și anume, fie de împrumuturi legate de reeșalonarea datoriilor în temeiul schemei A și durata de 10 ani menționată mai sus sau de împrumuturile pentru capital circulant în temeiul schemei B și durata de cinci ani menționată mai sus).

6. **Suma estimată a presupuselor ajutoare**

(28) Autoritățile elene au informat Comisia că subvențiile totale pentru dobândă acordate beneficiarilor s-au ridicat la 192 771 140,81 EUR. În special unul dintre beneficiari, și anume societatea Sogia Ellas și filialele sale, a primit subvenții pentru dobânzi în valoare de 8 293 527,92 EUR, în timp ce întreprinderea respectivă nu a beneficiat de nicio garanție de stat. În ceea ce privește garanțiile de stat, autoritățile elene au indicat că valoarea totală a împrumuturilor a fost de 146 969 403,78 EUR, iar totalul garantat de statul elen ajungea la suma de 117 575 523,04 EUR. Autoritățile elene au informat Comisia că instituțiile de credit au trimis deja cereri de executare a garanției pentru 396 de împrumuturi (aferente unui număr de 298 de beneficiari), care ajung la o valoare totală de 55 233 316,43 EUR. Autoritățile elene au subliniat faptul că, din 76 de executări care erau evaluate la momentul prezentării informațiilor în februarie 2018, garanția de stat a fost activată în 62 de cazuri, în consecință statul elen a plătit instituțiilor de credit suma de 6 836 810,80 EUR. Aceste calcule sunt provizorii, dat fiind că autoritățile elene încă prelucrează informațiile în vederea confirmării beneficiarilor și a sumelor finale.

7. **Beneficiari**

(29) Schemele de ajutoare de stat par să fie deschise, între altele ([8]), tuturor întreprinderilor care desfășoară activități legate de producția, prelucrarea și comercializarea produselor agricole, astfel cum sunt acestea enumerate în anexa I la TFUE, precum și în sectorul forestier, în măsura în care aceste întreprinderi sunt stabilite și își desfășoară activitatea, indiferent de sediul lor central, într-una din zonele pentru care sunt aplicabile schemele de ajutoare (a se vedea considerentul 15).

(30) Inițial, autoritățile elene au estimat că numărul beneficiarilor de subvenții pentru dobândă ar fi de 3 773 de întreprinderi (inclusiv Sogia Ellas și filialele sale), iar numărul beneficiarilor garanțiilor de stat s-ar ridica la 746 de întreprinderi.

8. **Costuri eligibile**

(31) Costurile eligibile par să fi fost costuri operaționale ale întreprinderilor care sunt stabilite și își desfășoară activitatea, indiferent de sediul lor central, într-una din zonele pentru care sunt aplicabile schemele de ajutoare. În cazul în care întreprinderile respective nu desfășurau activități economice, acestea erau excluse din scheme. În cazul în care întreprinderile aveau mai mult de o unitate de producție, acestea puteau beneficia de ajutoare de stat în temeiul schemelor în cauză în legătură cu activitățile unităților de producție respective care erau stabilite și își desfășurau activitatea în zonele afectate. În special, în ceea ce privește schema B, beneficiarii puteau primi împrumuturi de până la 35 % din cifra de afaceri a unității lor de producție care era stabilită și își desfășura activitatea în zonele afectate, indiferent de locul unde întreprinderea își avea sediul central.

9. **Forma și intensitatea ajutoarelor**

(32) Ajutoarele sunt oferite sub formă de garanții de stat și de subvenții pentru dobândă. Garanțiile de stat se aplicau la 80 % din împrumut, inclusiv la dobânzile corespunzătoare. În ceea ce privește subvențiile pentru dobândă, în cazul împrumuturilor renegociate ajutoarele ajungeau la 100 % în timpul perioadei de grație și la 50 % pentru restul duratei împrumutului. În cazul împrumuturilor noi, subvențiile pentru dobândă variau între 30 % și 100 %, astfel cum se descrie în considerentul 15.

III. **ÎNDOIELILE EXPRIMATE DE COMISIE ÎN DECIZIA DE INIȚIERE A PROCEDURII**

1. **Existența ajutorului în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE**

(33) Pentru a efectua în continuare într-o manieră structurată evaluarea faptului dacă schemele în cauză îndeplineau sau nu condițiile de la articolul 107 alineatul (1) din TFUE, Comisia a analizat separat cele două instrumente utilizate în fiecare dintre acestea: subvenția pentru dobândă, pe de o parte, și garanția de stat, pe de altă parte.

([8]) Temeiurile juridice nu prevedeau niciun fel de limitări în ceea ce privește sectorul agricol.

Subvenția pentru dobândă

(34) Subvenția pentru dobândă acordată de statul elen pe baza Deciziei nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007), cu modificările și completările succesive, a îndeplinit toate condițiile de la articolul 107 alineatul (1) TFUE. Subvenția respectivă era acordată de statul elen și conferea un avantaj clar, întrucât făcea costul împrumutului mult mai scăzut și, în unele cazuri și pentru unele perioade, chiar scutit de dobândă, astfel cum se descrie în considerentul 15.

(35) În plus, condiția de selectivitate era îndeplinită de asemenea, având în vedere faptul că beneficiarii au fost limitați la întreprinderile stabilite în zonele geografice afectate de incendiile din 2007, astfel cum se prevede în considerentul 25.

(36) În ceea ce privește condiția de denaturare a concurenței, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, simplul fapt că poziția concurențială a unei întreprinderi este consolidată comparativ cu alte întreprinderi concurente, prin conferirea unui avantaj economic acesteia de care, în caz contrar, nu ar fi beneficiat în decursul desfășurării obișnuite a activității sale economice, indică o posibilă denaturare a concurenței ([9]). În cazul de față, poziția concurențială a beneficiarilor a fost consolidată de avantajul economic conferit prin intermediul măsurii naționale și, astfel, măsura era de natură să denatureze concurența. Ajutorul acordat unei întreprinderi pare să aibă un impact asupra schimburilor comerciale dintre statele membre în cazul în care întreprinderea respectivă își desfășoară activitatea pe o piață deschisă schimburilor comerciale din interiorul Uniunii ([10]). Beneficiarii ajutoarelor în cauză își desfășurau activitatea pe piața extrem de competitivă a produselor agricole și în sectorul forestier. Mai mult, în conformitate cu jurisprudența Curții, nu există niciun prag sau procent sub care schimburile comerciale dintre statele membre să poată fi considerate ca nefiind afectate – chiar o valoare relativ mică a ajutoarelor sau dimensiunea relativ redusă a întreprinderilor nu înseamnă *a priori* că schimburile comerciale dintre întreprinderi ar putea să nu fie afectate ([11]). Există schimburi comerciale semnificative în interiorul Uniunii în domeniul agricol și în cel forestier. Prin urmare, măsura în cauză era de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

(37) Prin urmare, se părea că, în ceea ce privește subvenția pentru dobândă, erau îndeplinite toate condițiile de la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

Garanția de stat

(38) Prin Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007), cu modificările și completările succesive, statul elen a decis, de asemenea, să acorde garanție de stat întreprinderilor stabilite în zonele geografice afectate de incendiile din 2007. Condițiile în baza cărora a fost acordată această garanție au fost stabilite în detaliu prin Decizia nr. 2/54310/0025/13.09.2007 (OJHR B' 1858/13.9.2007), cu modificările și completările succesive. Astfel cum se prevede în secțiunea 2.1 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile ([12]), criteriile generale de la articolul 107 alineatul (1) TFUE se aplică, de asemenea, în cazul garanțiilor. Garanțiile oferite direct de stat pot reprezenta ajutor de stat. Avantajul unei garanții de stat constă în faptul că riscul aferent garanției este suportat de stat. Riscul respectiv ar trebui, în mod normal, să fie remunerat printr-o primă corespunzătoare. Atunci când statul renunță la o astfel de primă, acest fapt reprezintă atât un avantaj pentru întreprinderea căreia îi este acordată garanția de stat, cât și o pierdere a resurselor statului. În consecință, în cazul de față, garanția a fost acordată prin intermediul resurselor statului. Comunicarea Comisiei privind garanțiile specifică în continuare faptul că, inclusiv în cazul în care se dovedește că statul nu face nicio plată în temeiul unei garanții, poate fi vorba, cu toate acestea, despre un ajutor de stat.

(39) Avantajul primit ca urmare a garanției în temeiul schemelor este evident. Astfel cum se indică în secțiunea 2.3 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile, atunci când persoana creditată nu trebuie să plătească prima sau plătește o primă redusă, aceasta obține un avantaj. În plus, în comparație cu situația în care nu există garanție, garanția de stat permite persoanei creditate să obțină condiții financiare mai bune pentru un împrumut decât cele care există, în mod normal, pe piețele financiare.

([9]) A se vedea, *inter alia*, Hotărârea Curții de Justiție din 19 septembrie 2000, Germania/Comisia, Cauza C-156/98, EU:C:2000:467, punctul 30; Hotărârea din 17 septembrie 1980, Philip Morris Holland BV/Comisia, Cauza C-730/79, EU:C:1980:209.

([10]) Hotărârea Curții de Justiție din 13 iulie 1988, Republica Franceză/Comisia, cauza C-102/87, EU:C:1988:391.

([11]) Hotărârea Curții de Justiție din 24 iulie 2003, Altmark Trans GmbH, cauza C-280/00, EU:C:2003:415, punctul 81.

([12]) Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008, p. 1). Această comunicare a înlocuit Comunicarea Comisiei 2000/C 71/07 cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții, care a fost aplicabilă până la data de 31 decembrie 2009.

(40) Faptul că beneficiarii în temeiul schemei A au trebuit să furnizeze garanții în cazul în care datoriile lor renegociate depășeau suma de 100 000,00 EUR (a se vedea mai sus considerentul 23) nu a schimbat evaluarea potrivit căreia exista un element de ajutor în garanția de stat acordată chiar și în aceste cazuri. Observațiile relevante formulate de Comisie în Decizia 2012/320/UE ([13]), și care au fost susținute de Tribunal în hotărârea sa în cauza T-150/12 ([14]), s-au aplicat, de asemenea, cazului de față. Astfel, chiar și în cazurile în care beneficiarii au furnizat garanții, garanția de stat a reprezentat ajutor dat fiind faptul că era la latitudinea statului dacă să utilizeze sau nu drepturile conferite în temeiul acordurilor de garanție în cazul în care beneficiarii nu reușeau să ramburseze împrumuturile. Aceasta s-a întâmplat deoarece nu părea să existe nicio dispoziție în temeiul juridic al schemelor care să prevadă activarea automată a acordurilor de garanție în cazul în care beneficiarii nu reușeau să ramburseze împrumuturile. În ultimul rând, nu era clar dacă garanțiile trebuiau sau nu să asigure, în toate cazurile, întreaga sumă a împrumutului. De asemenea, era neclar dacă garanțiile aveau sau nu vreun rol în ceea ce privește calculul primei aplicabile (dacă era cazul).

(41) Secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile oferă o listă de condiții a căror îndeplinire cumulată ar exclude prezența ajutorului de stat. Se părea că măsura în cauză nu îndeplinea toate condițiile respective. În special, se părea că schemele le erau accesibile persoanelor creditate aflate în dificultate financiară, astfel cum se prevede la punctul (a) de la secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile. Autoritățile elene au afirmat că societățile aflate în dificultate erau excluse din schemele în cauză, dat fiind că întreprinderile trebuiau să prezinte studii de viabilitate înainte de a primi garanția de stat. Cu toate acestea, pe baza formulării Deciziei nr. 2/54310/0025/13.09.2007 (OJHR B' 1858/13.9.2007), obligația de a prezenta un studiu de viabilitate se aplica doar în cazul întreprinderilor care depuneau cerere de reeșalonare a unei datorii pentru suma de peste 100 000,00 EUR, astfel cum este citat în considerentul 23. Prin urmare, era aparent faptul că nu exista nicio excludere a societăților aflate în dificultate în cazul altor beneficiari în temeiul schemei A, și nici în cazul tuturor beneficiarilor în temeiul schemei B. În plus, pe baza raționamentului prezentat în considerentele 88 și 89 din Decizia 2012/307/UE a Comisiei ([15]), Comisia nu a putut accepta acest argument având în vedere decizia ministerială menționată anterior. Decizia respectivă prevedea că studiul de viabilitate urma să includă „Totalul pasivelor societății comerciale în urma plății datoriilor acesteia către sistemul de credite, furnizori, fondurile de asigurări, guvern și piața generală, precum și acorduri cu privire la aranjamentele pentru rambursarea pasivelor respective". Prin urmare, nu putea fi exclus faptul că au fost acordate ajutoare societăților aflate în dificultate, având în vedere că studiul de viabilitate în sine lua în calcul reeșalonarea datoriilor pe baza schemei A. Cu alte cuvinte, studiul de viabilitate se axa pe perspectivele de viabilitate ale beneficiarilor în urma reeșalonării datoriilor acestora pe baza schemei A. Aceasta presupune faptul că solicitanții ar fi putut să se afle în dificultate la momentul studiului însă, cu toate acestea, să fi fost admiși în schema A din cauză că o eventuală restabilire a viabilității a fost preconizată după primirea ajutorului.

(42) Mai mult, în ceea ce privește punctul (d) din secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile, era neclar dacă beneficiarii plăteau sau nu prime și, în caz afirmativ, care era temeiul pe baza căruia era calculată prima respectivă pentru a reflecta un preț orientat către piață pentru fiecare garanție. Nu există trimiteri la niciun calcul în temeiurile juridice ale schemelor, în timp ce autoritățile elene nu au făcut referire la nicio obligație de plată a primei drept condiție pentru acordarea garanțiilor de stat în scrisorile lor la care se face trimitere în considerentul 2. Prin urmare, nu era sigur că respectivele condiții prevăzute de sistemele de garanții se bazează pe evaluarea realistă a riscului, astfel ca primele plătite de beneficiari să asigure, după toate probabilitățile, autofinanțarea.

(43) Prin urmare, se părea cu nu existau nici o evaluare corectă și progresivă a autofinanțării în cadrul sistemului, nici o reexaminare anuală a adecvării nivelului primelor – dacă era cazul – și nici o eventuală ajustare a acestora pentru ca sistemele să continue să fie autofinanțate. De asemenea, temeiurile juridice ale schemelor nu conțineau dispoziții referitoare la acest aspect. Prin urmare, nici condiția de la punctul (e) din secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile nu era îndeplinită.

([13]) Decizia 212/320/UE a Comisiei din 25 ianuarie 2012 privind ajutorul acordat de Grecia agricultorilor producători de cereale și cooperativelor care colectează cereale [nr. SA 27354 (C 36/10) (ex NN 3/10, ex CP 11/09)] (JO L 164, 23.6.2012, p. 10).

([14]) Hotărârea Tribunalului din 9 aprilie 2014, *Grecia/Comisia*, Cauza T-150/12, EU:T:2014:191, punctele 82–85.

([15]) Decizia 2012/307/UE a Comisiei din 19 octombrie 2011 privind sistemele de ajutoare de stat constând în reeșalonarea datoriilor puse în aplicare de Grecia în departamentele Kastoria, Eubea, Florina, Kilkis, Rhodope, Evros, Xanthi și Dodecanez, precum și în insulele Lesbos, Samos și Chios (reeșalonarea datoriilor) (Nr. C 23/04 (ex NN 153/03), C 20/05 (ex NN 70/04) și C 50/05 (ex NN 20/05)] (JO L 153, 14.6.2012, p. 16).

(44) Mai mult, nu exista nici certitudinea că, dacă ar fi existat prime aplicate pentru garanțiile de stat în temeiul schemelor respective, primele în cauză acopereau, în conformitate cu punctul (f) din secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile, riscurile normale aferente acordării garanției, costurile administrative ale schemei, precum și o remunerație anuală a unui capital adecvat, chiar dacă acesta din urmă nu era constituit deloc sau era constituit doar parțial. Prin urmare, existau semne de îndoială cu privire la faptul dacă primele erau în conformitate cu prețurile pieței.

(45) În plus, se părea că schemele nu stabileau întreprinderile eligibile în ceea ce privește ratingul, aceasta fiind o condiție privind transparența în temeiul literei (g) din secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile.

(46) În etapa deciziei de inițiere a procedurii, nu exista niciun element care să indice dacă opțiunile prevăzute în secțiunea 3.5 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile pentru folosirea primelor safe-harbour în cadrul schemelor de garanții individuale pentru IMM-uri sau utilizarea primelor unice în cadrul schemelor de garanții pentru IMM-uri erau sau nu aplicabile în cazul schemelor în cauză. Nu putea fi exclus faptul că IMM-urile beneficiau de pe urma schemelor respective.

(47) Prin urmare, Comisia nu a putut exclude prezența ajutorului de stat pe baza condițiilor prevăzute în secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile. Dimpotrivă, garanțiile de stat ale măsurilor în cauză reprezentau ajutor de stat, având în vedere că acestea îndeplineau condițiile relevante de la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

(48) În ceea ce privește posibilitatea de a imputa măsurile statului, era clar faptul că garanțiile de stat erau furnizate de statul elen.

(49) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a observat faptul că, în temeiul Deciziei nr. 2/54310/0025/13.09.2007 (OJHR B' 1858/13.9.2007), Consiliul de administrație și evaluare a responsabilității în ceea ce privește garanțiile statului elen era responsabil de evaluarea tuturor cererilor înainte de acordarea garanțiilor de stat ([16]). Astfel, acțiunile întreprinse de acest organism erau imputabile statului, iar autoritățile elene nu au putut contesta faptul că garanțiile de stat puteau fi revocate *ex tunc,* din cauza faptului că unele condiții pentru acordarea lor nu au fost îndeplinite la momentul acordării acestora.

(50) În ceea ce privește implicarea resurselor statului, garanțiile de stat permiteau ca riscurile aferente garanțiilor să fie suportate de stat. Prin urmare, garanțiile de stat în cauză supun resursele statului unor riscuri, întrucât executarea acestora trebuia plătită din bugetul de stat. Mai mult, orice garanții care nu erau remunerate în mod corespunzător presupuneau o pierdere de resurse financiare pentru stat. Temeiurile juridice pentru furnizarea de garanții de stat nu prevedeau plata niciunor prime de către beneficiari. Pe baza informațiilor de care dispunea Comisia la momentul deciziei de inițiere a procedurii, se pare că nu a fost plătită nicio primă de către întreprinderile care beneficiau de garanții, prin urmare acestea nu au fost remunerate în mod corespunzător.

(51) Având în vedere faptul că, pe baza informațiilor disponibile, întreprinderile care beneficiau de garanții nu trebuiau să plătească o primă (nicio primă) egală cu ceea ce ar fi solicitat un operator în cadrul economiei de piață pentru a furniza o astfel de garanție, acestea au primit un avantaj. Mai mult, nu putea fi exclus faptul că unii beneficiari nu erau în măsură sau nu ar fi putut fi în măsură să primească nicio garanție sau niciun împrumut pe piață (indiferent de rata primei sau a dobânzii), caz în care avantajul lor era sau ar fi fost suma acoperită efectiv de garanția de stat.

(52) În ceea ce privește selectivitatea, denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale, se aplicau aceleași considerații precum cele descrise în considerentele 35 și 36. Prin urmare, aceste condiții sunt îndeplinite de asemenea.

(53) În consecință, la momentul deciziei de inițiere a procedurii, se părea că, în ceea ce privește garanția de stat pentru împrumuturi, erau îndeplinite condițiile de la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

2. **Caracterul ilegal al schemelor de ajutor**

(54) Având în vedere faptul că măsurile fuseseră deja puse în aplicare fără a fi fost aduse la cunoștința Comisiei, ajutoarele acordate în temeiul schemelor erau ajutoare ilegale în sensul articolului 1 litera (f) din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului ([17]).

([16]) Fapt reiterat de autoritățile elene în scrisoarea acestora din 11 februarie 2016.

([17]) Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9).

3. **Compatibilitatea ajutoarelor cu piața internă**

(55) După ce s-a stabilit faptul că schemele constituiau ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, a fost necesar să se evalueze dacă ajutoarele respective puteau sau nu să fie considerate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (2) sau alineatul (3) din TFUE.

(56) Grecia a invocat posibila compatibilitate în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE.

(57) Aplicabilitatea geografică a schemelor este limitată la zonele afectate de incendii ample care, potrivit autorităților elene, se califică drept dezastru natural. Comisia a considerat incendiile forestiere de origine naturală ca fiind dezastre naturale, dar a constatat că incendiile soldate cu pierderi însemnate reprezintă evenimente excepționale. Această distincție nu a avut niciun efect asupra evaluării, având în vedere că atât dezastrele naturale, cât și evenimentele excepționale trebuie evaluate în temeiul aceleiași derogări prevăzute la articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE privind ajutoare pentru a remedia pagubele provocate de dezastrele naturale sau de evenimentele excepționale.

(58) Dat fiind faptul că schemele de ajutor în cauză erau ajutoare nenotificate, era esențial, în vederea aplicării derogării prevăzute la articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, ca acestea să fie în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat în vigoare la momentul acordării ajutorului. Potrivit informațiilor furnizate de autoritățile elene, schemele în cauză funcționau de la 25 august 2007. Prin urmare, compatibilitatea schemelor respective cu piața internă a fost analizată avându-se în vedere normele privind ajutoarele de stat aplicabile în acea perioadă. Acestea erau Orientările comunitare privind ajutorul de stat din sectorul agricol și forestier pentru perioada 2007-2013 (denumite în continuare „Orientările 2007-2013") ([18]), în special secțiunea V.B.2 pentru agricultură și secțiunea VII pentru sectorul forestier.

(59) Având în vedere îndoielile exprimate în considerentul 40, și anume dacă schemele în cauză excludeau sau nu întreprinderile aflate în dificultate, Comisia a formulat o clarificare în etapa deciziei de inițiere a procedurii. Ajutoarele pentru întreprinderile în dificultate puteau fi considerate a fi compatibile doar dacă îndeplineau condițiile Orientărilor Comisiei privind ajutoarele de salvare și restructurare (denumite în continuare „Orientările S&R") ([19]) care erau aplicabile la momentul acordării ajutoarelor în temeiul schemelor în cauză. Singura excepție pentru ajutoarele acordate întreprinderilor aflate în dificultate o constituiau ajutoarele pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau evenimente excepționale, în cazul cărora nu se aplicau orientările privind ajutoarele de salvare și restructurare, astfel cum se precizează la punctele 19 și 20 din Orientările S&R. Rezultă astfel că în următoarea secțiune privind *Ajutoarele pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de evenimente excepționale* sunt analizate toate întreprinderile, indiferent de viabilitatea acestora la momentul acordării ajutoarelor, în timp ce secțiunea privind *Ajutoarele pentru promovarea sau facilitarea dezvoltării anumitor zone economice* se împarte între, pe de o parte, societățile viabile și, pe de altă parte, societățile aflate în dificultate, în cazul cărora se aplică Orientările S&R.

Ajutoare pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de evenimente excepționale

(60) În ceea ce privește ajutoarele acordate în agricultură, Comisia a trebuit să verifice existența dezastrului natural sau a evenimentului excepțional invocat pentru a justifica acordarea ajutorului, precum și dacă au fost îndeplinite sau nu următoarele condiții cumulative prevăzute în secțiunea V.B.2 din Orientările 2007-2013:

(a) pagubele pentru care s-a acordat ajutorul au fost o consecință directă dovedită a dezastrului natural sau a evenimentului excepțional;

(b) ajutorul nu a condus la o supracompensare a pagubelor, ci doar a reparat pagubele provocate de dezastrul natural sau de evenimentul excepțional, iar în acest scop ar fi trebuit ca pagubele să fi fost evaluate pe cât de precis posibil, în vreme ce despăgubirile care decurg de aici ar fi trebuit calculate la nivelul beneficiarului individual, în vreme ce eventualele plăți datorate în temeiul polițelor de asigurare ar fi trebuit deduse din suma ajutorului.

([18]) JO C 319, 27.12.2006, p. 1.

([19]) Comunicarea Comisiei: Orientări comunitare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (JO C 244, 1.10.2004, p. 2). Valabilitatea prelungită inițial până la 9 octombrie 2012 (JO C 156, 9.7.2009, p. 3), apoi până la 31 iulie 2014 (JO C 296, 2.10.2012, p. 3).

(61) Temeiul juridic al schemelor analizate identifică zonele afectate de incendii. Dat fiind faptul că, în instrumentele sale juridice referitoare la ajutoarele de stat, Comisia a adoptat constant poziția conform căreia incendiile forestiere de origine naturală reprezintă dezastre naturale, în timp ce incendiile soldate cu pierderi însemnate sunt evenimente excepționale în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE ([20]), întreprinderile care au suferit pagube în urma incendiilor în cauză s-ar putea califica drept beneficiari ai ajutoarelor pentru pagubele suferite drept consecință directă a acelorași evenimente, indiferent de evaluarea juridică a acestora drept dezastre naturale sau evenimente excepționale.

(62) Cu toate acestea, schemele în cauză nu prevedeau nicio definiție a pagubelor și nu stabileau vreo legătură între ajutoare și pagubele suferite în urma incendiilor. Mai degrabă, singura legătură dintre beneficiari și incendii era faptul că cei dintâi erau stabiliți și își desfășurau activitatea, indiferent de sediul lor central, într-una din zonele geografice afectate de incendii. Acest aspect a fost dedus din răspunsul autorităților elene, citat în considerentul 18. Prin urmare, este posibil ca beneficiarii să nu fi suferit deloc pagube și, chiar dacă ar fi suferit, temeiul juridic al schemelor de ajutor nu impunea ca pagubele respective să fi fost provocate direct de incendii ([21]).

(63) Pe lângă acestea, următoarea modificare adusă Deciziei nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007) prin Decizia nr. 46082/B.2123/24-10-2007 (OJHR 2139/B'/2-11-2007) indica lipsa unei legături directe de cauzalitate între pagubele suferite, dacă era cazul, și incendii drept condiție pentru acordarea ajutorului, astfel cum rezultă din extrasul relevant citat în considerentul 19. Modificarea respectivă excludea împrumuturile existente, care fuseseră deja eșalonate în trecut, de la aplicarea capitolului A din Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007), și anume reeșalonarea datoriilor cu o subvenție pentru dobândă. Aceasta stabilea o excepție doar în cazul întreprinderilor care „suferiseră pagube în urma incendiului în ceea ce privește clădirile din incinte, echipamentele mecanice, materiile prime sau bunurile, iar acest lucru putea fi dovedit. Pentru a confirma daunele respective, aceștia trebuiau să furnizeze un certificat din partea autorităților competente ale autorităților departamentului respectiv". Cu toate acestea, dacă ar fi existat o legătură directă de cauzalitate între pagube și incendii în contextul general al schemei, extrasul în cauză nu ar avea sens, de vreme ce toți beneficiarii ar trebui, prin definiție, să fi suferit daune provocate direct de incendii. Astfel, *a contrario*, singura concluzie logică care a putut fi formulată de pe urma modificării respective a fost aceea că nu toți beneficiarii trebuiau să fi suferit pagube provocate de incendii.

(64) Mai mult, temeiurile juridice ale schemelor nu păreau să conțină nicio metodă pentru efectuarea unei evaluări cât mai precise posibil a pagubelor suferite de întreprinderi drept consecință directă a incendiilor. De asemenea, nici nu s-au stabilit costurile eligibile pe baza unor astfel de pagube. Deja s-a arătat în considerentul 62 că nu există nicio legătură directă de cauzalitate creată de scheme între incendii și pagubele provocate efectiv de incendii beneficiarilor. Mai degrabă, astfel cum se citează în considerentul 15, valoarea ajutorului era determinată, în cele din urmă, de valoarea împrumutului pentru care au fost acordate subvenția pentru dobândă și garanția de stat. Cu toate acestea, valoarea împrumutului în sine a fost lăsată deschisă în cazul schemei A. În cazul schemei B, aceasta a fost stabilită pe baza cifrei de afaceri a fiecărei întreprinderi.

(65) În plus, schemele nu păreau să conțină dispoziții pentru niciun mecanism de monitorizare a cumulării ajutoarelor în temeiul acestor scheme cu ajutoarele primite în temeiul altor scheme, pentru a împiedica eventuale supracompensări pentru pagubele suferite de beneficiarii individuali ca urmare a incendiilor în cauză. Mai mult, în cazurile în care o întreprindere suferise într-adevăr pagube provocate de incendii, schemele nu includeau dispoziții care să excludă ajutoarele pentru plățile datorate, de exemplu, în temeiul polițelor de asigurare, pentru aceleași pagube.

(66) În ceea ce privește ajutoarele acordate în sectorul forestier, s-a operat o distincție între ajutoarele de stat pentru conservarea, îmbunătățirea, dezvoltarea și întreținerea pădurilor din considerente referitoare la funcțiile ecologice, de protecție și de agrement ale pădurilor și ajutoarele de stat pentru păduri utilizate în scopuri comerciale. În ceea ce privește cel dintâi caz, secțiunea VII din Orientările 2007-2013 prevede posibilitatea aprobării ajutoarelor de stat pentru restaurarea pădurilor afectate de incendii, printre altele. În conformitate cu politica respectivă, punctul 174 litera (c) din Orientările 2007-2013 prevedea faptul că nu se acceptă niciun fel de ajutoare pentru tăierea viabilă din punct de vedere comercial sau pentru refacerea stocurilor în urma tăierii, ori pentru crearea sau întreținerea de plantații fără beneficii demonstrate de agrement sau pentru mediu. *A contrario*, compatibilitatea ajutoarelor pentru păduri utilizate în scopuri comerciale trebuia evaluată direct, în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, întrucât nu existau orientări ale Comisiei aplicabile în acest sens.

([20]) Noțiunea de „incendii soldate cu pierderi însemnate" a fost definită drept „eveniment excepțional" la punctul 122 din Orientările 2007-2013.

([21]) În acest sens, a se vedea Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 2004, Grecia/Comisia, cauza C-278/00, EU:C:2004:239, prin care Curtea a decis că: „numai dezavantajele economice cauzate direct de dezastre naturale sau de evenimente extraordinare beneficiază de compensații, astfel cum este prevăzut în dispoziția menționată" (punctul 82) și „o dispoziție cu un domeniu de aplicare atât de larg nu poate fi considerată ajutor destinat reparării pagubelor provocate de dezastre naturale sau de alte evenimente extraordinare" (punctul 85).

(67) În ceea ce privește ajutoarele pentru păduri care nu erau utilizate în scopuri comerciale, în conformitate cu punctul 175 litera (a) din Orientările 2007-2013, trebuia demonstrat că ajutoarele contribuiau direct la întreținerea sau restaurarea funcțiilor ecologice, de protecție și de agrement ale pădurilor, la biodiversitate și la un sistem forestier sănătos. Acesta poate fi cazul dacă ajutoarele sunt acordate în vederea planificării și a desfășurării demersului de refacere a pădurilor afectate de incendii, obiectivul principal al unor astfel de măsuri fiind contribuția la întreținerea sau refacerea ecosistemului forestier și a biodiversității sau a peisajului tradițional. Cu toate acestea, nu este posibil să se acorde ajutoare pentru tăierea copacilor, al cărei obiectiv primar îl constituie extragerea viabilă din punct de vedere comercial a lemnului, sau pentru refacerea stocurilor în cazul în care copacii tăiați sunt înlocuiți cu alți arbori echivalenți. Din cauza lipsei unei legături între ajutoare și pagubele provocate de incendii, Comisia a pus sub semnul îndoielii îndeplinirea acestor condiții în toate cazurile de ajutoare în temeiul schemelor respective acordate pentru păduri neutilizate în scopuri comerciale. De asemenea, Comisia a avut îndoieli cu privire la faptul dacă obiectivul primar al ajutoarelor respective era sau nu refacerea ecosistemului pădurilor și a biodiversității sau a peisajului tradițional, având în vedere că temeiurile juridice ale schemelor de ajutor nu conțineau nicio dispoziție în acest sens.

(68) Astfel cum s-a indicat, ajutoarele pentru păduri utilizate în scopuri comerciale trebuie evaluate direct în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE. În conformitate cu practica decizională a Comisiei ([22]), trebuie demonstrat faptul că pagubele pentru care se acordă ajutoare reprezintă o consecință directă a evenimentelor în cauză. Ajutoarele nu trebuie să aibă drept urmare supracompensarea pagubelor; acestea ar trebui să repare doar pagubele provocate de dezastrul natural sau de evenimentul excepțional. Ajutoarele sub toate formele pentru fiecare beneficiar se limitează la pagubele materiale produse. Cu toate acestea, evaluarea îndeplinirii acestor condiții prezentată în considerentele 62-65 pentru sectorul agricol s-a aplicat sectorului forestier, *mutatis mutandis*. De asemenea, Comisia a avut îndoieli în ceea ce privește existența unei legături directe de cauzalitate între pagube și incendii, precum și cu privire la prevenirea supracompensării. În ultimul rând, temeiurile juridice ale schemelor nu păreau să limiteze ajutoarele pentru pagubele materiale provocate.

(69) Având în vedere aceste observații, în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 67 din decizia respectivă), Comisia a considerat că informațiile furnizate de autoritățile elene nu sprijineau argumentul potrivit căruia schemele analizate erau, prin virtutea caracterului și a aranjamentelor operaționale, menite să repare pagubele provocate de dezastre naturale sau evenimente excepționale. Astfel, Comisia a avut îndoieli serioase cu privire la faptul dacă acestea erau compatibile cu articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE.

Ajutoare pentru promovarea sau facilitarea dezvoltării anumitor zone economice

(70) În decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 68 din decizia respectivă), nu a putut fi exclus faptul că întreprinderile au primit ajutoare în baza schemelor fără ca acestea să fi fost afectate de incendii, precum și că, prin urmare, ajutoarele respective nu erau compatibile cu normele privind ajutoarele de stat în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE. În consecință, compatibilitatea a trebuit analizată, de asemenea, având în vedere articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

(71) În temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, ajutoarele pot fi considerate compatibile cu piața internă dacă se constată că acestea facilitează dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor zone economice, în cazul în care acestea nu afectează în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun. Autoritățile elene nu au susținut că schemele de ajutoare de stat în cauză se încadrau sub incidența articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

(72) În cazul întreprinderilor viabile, în etapa deciziei de inițiere a procedurii, nu părea să existe niciun temei juridic adecvat pentru ajutoarele de stat în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE. Ajutoarele acordate în baza schemelor de ajutoare de stat păreau să fie ajutoare de funcționare, incompatibile cu TFUE.

([22]) A se vedea, cu titlu de exemplu, Ajutoare de stat N 235a/2010 – Polonia, Schemă de ajutor pentru compensarea pagubelor provocate de inundații în Polonia în mai și iunie 2010 (în afara domeniului de aplicare a anexei I la TFUE și partea sectorului forestier care nu intră în domeniul de aplicare a Orientărilor comunitare pentru ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier în perioada 2007-2013) (JO C 283, 20.10.2010, p. 2).

(73) În ceea ce privește, în special, întreprinderile aflate în dificultate, având în vedere îndoielile exprimate în considerentul 40 cu privire la faptul dacă unii beneficiari erau întreprinderi aflate în dificultate, Comisia a analizat dacă ajutoarele puteau sau nu să fie considerate compatibile în temeiul instrumentului aplicabil al dreptului Uniunii la data acordării acestora. Astfel cum se prevede la punctul 145 din Orientările 2007-2013, precum și la punctele 19 și 20 din Orientările S&R, ajutoarele de salvare și restructurare pentru întreprinderile aflate în dificultate în sectoarele agricol și forestier vor fi evaluate în conformitate cu Orientările S&R. Evaluarea nu a fost limitată la schemele de ajutoare pentru IMM-uri din aceleași rațiuni precum cele prevăzute în considerentul 46.

(74) Conform punctului 15 din Orientările S&R, ajutoarele de salvare oferă o scurtă perioadă de degrevare, nu mai mult de șase luni, unei întreprinderi aflate în dificultate. Schemele de ajutor în cauză păreau să dureze 10 ani în cazul schemei A și cinci ani în cazul schemei B, astfel cum se menționează în considerentul 15. Prin urmare, ajutoarele acordate în temeiul schemelor nu puteau fi considerate ajutoare de salvare.

(75) Conform punctului 17 din Orientările S&R, restructurarea se va baza pe un plan fezabil, coerent și amplu de redare a viabilității pe termen lung a unei întreprinderi. De regulă, restructurarea implică unul sau mai multe dintre următoarele elemente: reorganizarea și raționalizarea activităților întreprinderii pe o bază mai eficientă, de regulă implicând retragerea din activitățile care aduc pierderi, restructurarea activităților existente care pot deveni din nou competitive și, eventual, diversificarea în direcția unor activități noi și viabile. Restructurarea financiară (infuzii de capital, reducerea datoriilor) trebuie, de regulă, să însoțească restructurarea fizică. În pofida acestora, operațiunile de restructurare care intră în domeniul de aplicare a Orientărilor S&R nu se pot limita la ajutoarele financiare menite să compenseze pierderile anterioare fără a aborda motivele care stau la baza pierderilor respective.

(76) Conform punctului 35 din Orientările S&R, planul de restructurare, a cărui durată trebuie să fie pe cât de scurtă posibil, trebuie să redea viabilitatea pe termen lung a unei întreprinderi într-un interval de timp rezonabil și pe baza unor ipoteze realiste în ceea ce privește condițiile viitoare de operare, iar restructurarea trebuie să implice renunțarea la activitățile care ar continua să genereze pierderi din punct de vedere structural chiar și după restructurare.

(77) Conform punctelor 38 și 39 din Orientările S&R, pentru a asigura faptul că efectele negative asupra condițiilor schimburilor comerciale sunt reduse la minim pe cât posibil, astfel încât efectele pozitive vizate să le depășească pe cele negative, trebuie luate măsuri compensatorii. Măsurile respective ar putea compromite cesionarea activelor, reducerile de capacitate sau prezența pe piață și reducerea barierelor de intrare pe pieţele vizate.

(78) Conform punctului 45 din Orientările S&R, pentru a limita efectul de denaturare, se impune ca valoarea ajutorului sau forma de acordare a acestuia să fie de asemenea natură încât să se evite alimentarea întreprinderii cu numerar în surplus care ar putea fi folosit pentru activități agresive, de denaturare a pieței și care nu sunt legate de procesul de restructurare, iar nicio parte din ajutor nu ar trebui să fie orientată spre finanțarea de noi investiții care nu sunt esențiale pentru redarea viabilității întreprinderii.

(79) În etapa deciziei de inițiere nu părea să existe niciun plan de restructurare (în sensul Orientărilor S&R) legat de nicio măsură, prin urmare, a fost imposibil să se analizeze conformitatea cu Orientările S&R. Presupunând că unele măsuri le-au fost acordate întreprinderilor aflate în dificultate, măsurile păreau să fie doar ajutoare financiare menite să repare pierderile anterioare fără a aborda motivele care stau la baza pierderilor respective.

(80) Luând în considerare toate aceste elemente, Comisia a exprimat îndoieli în decizia de inițiere cu privire la conformitatea schemelor de ajutoare cu Orientările S&R (a se vedea considerentul 78 din decizia respectivă). Astfel, Comisia a nutrit îndoieli cu privire la compatibilitatea schemelor de ajutor cu articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE atât pentru întreprinderile viabile, cât și pentru întreprinderile aflate în dificultate.

Posibila compatibilitate cu alte derogări prevăzute la articolul 107 din TFUE

(81) În etapa deciziei de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 79 din decizia respectivă) Comisia a considerat că beneficiarii, costurile eligibile și intensitatea ajutoarelor în ceea ce privește măsurile de ajutoare de stat evaluate nu păreau să se încadreze în domeniul de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 702/2014 al Comisiei ([23]) („Regulamentul privind exceptarea agricolă pe categorii"), conform căruia unele categorii de ajutoare ar fi compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din TFUE.

(82) În ceea ce privește aplicabilitatea celorlalte derogări prevăzute în TFUE, Comisia a adoptat poziția conform căreia ajutoarele nu se calificau pentru derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (2) litera (a) din TFUE, întrucât acestea nu erau ajutoare cu caracter social sau ajutoare reglementate de articolul 107 alineatul (2) litera (c) din TFUE. Același lucru a fost valabil pentru excepțiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) literele (a), (b) și (d) din TFUE, având în vedere că ajutoarele în cauză nu fuseseră destinate nici pentru promovarea dezvoltării economice a zonelor unde nivelul de trai este anormal de scăzut sau unde gradul de ocupare a forței de muncă este extrem de redus, nici pentru proiectele de interes european comun sau pentru a remedia o perturbare gravă a economiei sau pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului.

Considerații finale

(83) În ultimul rând, ar trebui remarcat faptul că, în conformitate cu principiul Deggendorf prevăzut în Hotărârea Tribunalului în cauzele conexe T-244/93 și T-486/93, plata de ajutoare în temeiul schemelor în favoarea oricărei întreprinderi care a beneficiat anterior de ajutoare ilegale declarate incompatibile printr-o decizie a Comisiei va fi suspendată până când întreprinderea respectivă a rambursat sau a plătit într-un cont blocat suma totală a ajutoarelor ilegale și incompatibile și dobânda de recuperare aferentă ([24]). Temeiurile juridice ale schemelor de ajutoare nu conțineau dispoziții pentru suspendarea în cauză. Prin urmare, era puțin probabil ca acestea să excludă întreprinderile care primiseră ajutoare declarate incompatibile în trecut și care nu fuseseră încă recuperate la acel moment.

IV. **OBSERVAȚIILE FORMULATE DE GRECIA**

(84) În scrisoarea acestora din 23 septembrie 2016, autoritățile elene au prezentat observații prin care contestau unele constatări incluse în decizia de inițiere a procedurii. Autoritățile elene susțineau că în cazul de față nu erau implicate ajutoare de stat. În plus, dacă s-ar constata că erau implicate ajutoare de stat, ajutoarele respective erau compatibile cu normele privind ajutoarele de stat. Mai mult, acestea au sugerat că, în cazul în care s-ar constata că ajutoarele de stat erau incompatibile, acestea erau absolut imposibil de recuperat. În ultimul rând, autoritățile elene au indicat că depuneau eforturi pentru a găsi informații privind beneficiarii schemelor, însă nu reușiseră să le găsească la momentul respectiv.

1. **Existența ajutorului în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE**

(85) Autoritățile elene au susținut că nu existau ajutoare de stat de la bun început, întrucât condițiile privind acordarea unui avantaj economic, selectivitatea, denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale nu erau îndeplinite. Acestea nu au contestat existența condițiilor cumulative rămase pentru existența ajutoarelor de stat.

(86) Potrivit autorităților elene, condițiile privind acordarea unui avantaj economic, selectivitatea, denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale nu erau îndeplinite deoarece schemele în cauză au fost puse în aplicare pentru a compensa pagubele provocate de un eveniment extraordinar având caracter excepțional, și anume incendiile din anumite zone.

(87) În ceea ce privește existența unui avantaj economic, autoritățile elene au susținut în special că nu exista niciunul, de vreme ce daunele nu reprezentau sarcini normale, iar situația în cauză nu era o condiție de piață obișnuită. Dimpotrivă, aceasta constituia mai degrabă un eveniment extraordinar având caracter excepțional.

([23]) Regulamentul (UE) nr. 702/2014 al Comisiei din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 193, 1.7.2014, p. 1).

([24]) Hotărârea Tribunalului din 13 septembrie 1995, Textilwerke Deggendorf/Comisia, cauzele conexe T-244/93 și T-486/93, EU: T:1995:160, punctele 51-60.

(88) În plus, autoritățile elene au afirmat că măsurile în cauză nu vizau acordarea de tratament selectiv unor întreprinderi în detrimentul altora care se găseau în aceeași situație de drept și de fapt, ci mai degrabă era vorba despre abordarea unui eveniment excepțional care a afectat întreprinderile din unele zone. Rezultatul a fost că respectivele întreprinderi au ajuns într-o situație specială și extrem de nefavorabilă comparativ cu alte întreprinderi din sectoarele din care făceau parte. În plus, condițiile pentru abordarea evenimentului excepțional în cauză au fost stabilite într-o manieră transparentă și obiectivă și au avut obiectivul de a restabili echilibrul economic în zonelor afectate. Prin urmare, schemele adoptate au fost necesare pentru a deservi un obiectiv de interes public.

(89) În ceea ce privește denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale, autoritățile elene au insistat asupra faptului că schemele vizau remedierea unui eveniment excepțional. Schemele în cauză nu au îmbunătățit poziția concurențială a beneficiarilor ci i-au readus situația în care se aflau înaintea dezastrului natural.

Observații suplimentare specifice cu privire la absența ajutoarelor de stat în ceea ce privește garanțiile de stat

(90) Autoritățile elene au descris, de asemenea, pe scurt temeiul juridic al garanțiilor de stat, precum și domeniul personal de aplicare a schemelor în cauză. Acestea au subliniat faptul că garanțiile erau legate de tranzacții financiare specifice pentru o sumă maximă fixă, că acestea erau limitate în timp și că nu acopereau mai mult de 80 % din împrumuturile restante ale beneficiarilor.

(91) Mai mult, autoritățile elene au susținut faptul că schemele nu erau deschise pentru întreprinderile aflate în dificultate financiară. Acestea au indicat că viabilitatea tuturor beneficiarilor a fost evaluată de Consiliul de administrație și evaluare a responsabilității în ceea ce privește garanțiile statului elen, pe baza documentelor justificative necesare depuse de beneficiari. Cerințele respective includeau prezentarea unui studiu de viabilitate în cazurile întreprinderilor care depuneau cerere de reeșalonare a datoriilor pentru o sumă de peste 100 000,00 EUR în temeiul schemei A. Aceasta nu se aplica pentru toate celelalte întreprinderi în temeiul schemei A și pentru toate întreprinderile în temeiul schemei B. Autoritățile elene au explicat că cerința de depunere a unui studiu de viabilitate nu se aplica în cazul întreprinderilor din urmă deoarece valoarea ajutorului era limitată și informațiile specifice puteau deja fi găsite în formularul relevant al Biroului Conturilor Generale de Stat pentru „Evaluarea viabilității întreprinderilor care solicită garanții din partea guvernului elen”, deși puteau fi deduse din celelalte documente justificative care trebuiau depuse de întreprinderile interesate. Din aceste motive, schemele erau deschise doar pentru întreprinderile viabile.

(92) De asemenea, autoritățile elene au susținut că, în cazul schemelor respective, condițiile erau diferite de cele ale schemelor evaluate prin Decizia 2012/307/UE, contestând astfel constatarea relevantă din decizia de inițiere a procedurii, citată în considerentul 40.

(93) Conform temeiurilor juridice ale schemelor evaluate prin Decizia 2012/307/UE, întreprinderile puteau beneficia de pe urma schemelor dacă se preconiza că vor deveni viabile după acordarea ajutoarelor. Dimpotrivă, în cadrul schemelor evaluate în cazul de față, viabilitatea beneficiarilor după acordarea ajutoarelor este doar unul dintre factorii avuți în vedere pentru o mai bună înțelegere a fluxului de lichidități al acestora, pentru tabelul lor general care cuprinde preconizările pe următorii trei ani, precum și pentru evaluarea datelor financiare ale acestora la care se face referire în acestea.

(94) Autoritățile elene au sugerat, de asemenea, că garanția de stat era acordată pe baza unor garanții considerate a fi suficiente pentru a proteja interesele statului elen în cazul în care beneficiarii nu reușeau să își achite împrumuturile. Garanțiile respective sunt aceleași cu acceptate de bănci în cazul altor persoane creditate și sunt în conformitate cu criteriile bancare și cu practicile bancare obișnuite. În orice caz, conform articolului 11 alineatele (1) și (2) din Legea 2322/1995, statul înlocuiește pe deplin banca în ceea ce privește drepturile sale împotriva debitorului. Mai mult, în temeiul Deciziei nr. 2/478/0025/4.1.2006 (GG II 16/13.1.2006), autoritățile fiscale sunt obligate să întreprindă demersurile legale necesare pentru a colecta sumele plătite de stat în temeiul garanției. În plus, se aplică dispozițiile relevante din dreptul civil pentru contractele de garanție, care protejează interesele statului elen în cazul de față. Din aceste motive, autoritățile elene au susținut că garanțiile de stat respective nu le ofereau un avantaj întreprinderilor și că nu au fost utilizate resurse ale statului având în vedere faptul că interesele statului erau complet protejate, întrucât statul le putea solicita beneficiarilor care nu își plătiseră împrumuturile să efectueze plățile pe care statul fusese obligat să le facă în temeiul garanției.

(95) De asemenea, autoritățile elene au contestat observația din decizia de inițiere, citată în considerentul 39, potrivit căreia, în comparație cu situația în care nu există o astfel de garanție, garanția de stat le permite persoanelor creditate să obțină condiții financiare mai bune pentru un împrumut decât cele care există, în mod normal, pe pieţele financiare. Acestea au susținut că schemele în cauză doar stabilesc condițiile pentru acordarea garanțiilor de stat, și nu influențează condițiile pentru primirea unui împrumut pe piață. Autoritățile au adăugat că, în orice caz, nu are sens să se compare această situație cu o situație fără garanție deoarece, pentru a primi un împrumut pe piață, o persoana creditată trebuie să aibă întotdeauna un garant. Astfel, statul nu a adoptat o practică ieșită din comun, care ar implica un avantaj în cazul de față, având în vedere, de asemenea, evenimentele extraordinare cu caracter excepțional.

(96) Autoritățile elene au contestat observația din decizia de inițiere a procedurii, citată în considerentul 49. În considerentul respectiv, Comisia a subliniat că, întrucât Consiliul de administrație și evaluare a responsabilității în ceea ce privește garanțiile statului elen a evaluat toate cererile înainte de acordarea garanției de stat, autoritățile elene nu puteau să susțină ulterior *ex tunc* revocarea garanțiilor respective din cauză că unele condiții pentru acordarea lor nu erau prezente la momentul acordării acestora. Autoritățile elene au susținut că, în pofida rolului consiliului respectiv, garanțiile de stat pot fi revocate *ex tunc*, în cazul în care condițiile punerii lor în aplicare nu sunt îndeplinite ulterior de instituția financiară relevantă.

2. **Compatibilitatea ajutoarelor cu piața internă**

(97) Autoritățile elene au susținut că, în cazul în care Comisia ar constata că prin schemele respective s-au acordat ajutoare de stat, acestea erau compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE. În mod alternativ, acestea au susținut că schemele de ajutoare puteau fi considerate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE.

(98) Autoritățile elene au indicat că orientările nu reprezintă norme juridice cu caracter obligatoriu, ci norme de evaluare cu caracter orientativ, care trebuie interpretate în conformitate cu dispozițiile cu caracter obligatoriu ale dreptului Uniunii. Prin urmare, potrivit autorităților elene, orientările ar trebui să fie interpretate într-o asemenea manieră încât să nu contravină logicii articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, care prevede o derogare automată de la interdicția prevăzută la articolul 107 alineatul (1) din TFUE. Autoritățile elene au descris gravitatea incendiilor care au provocat pagubele și care au fost compensate prin sistemele de ajutoare în cauză. Pe această bază, autoritățile au sugerat că intensitatea evenimentului a fost atât de mare încât toate întreprinderile active din zonele afectate de incendii au suferit pagube care erau legate de incendii. Autoritățile elene au considerat că acest lucru era valabil inclusiv în cazul în care întreprinderile în sine nu au suferit pagube în ceea ce privește activele, întrucât pagubele erau atât de cuprinzătoare încât pagubele proprii erau certe și evidente.

(99) De asemenea, autoritățile elene au contestat considerentul 61 din decizia de inițiere a procedurii, citat în prezenta decizie în considerentul 63. Trebuie reamintit faptul că schema excludea împrumuturile existente, care fuseseră deja exceptate în trecut de la aplicarea capitolului A din Decizia nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (OJHR 1740/B'/30-8-2007), și anume reeșalonarea datoriilor cu o subvenție pentru dobândă. Singura excepție a fost pentru întreprinderile care puteau demonstra că au suferit pagube provocate de incendii. Comisia a constatat că, având în vedere faptul că singura excepție impunea ca beneficiarii să demonstreze o legătură directă între pagube și incendii, se putea deduce că nu exista niciun astfel de cerință pentru restul beneficiarilor în temeiul schemelor. Autoritățile elene au susținut că excepția respectivă nu face decât să indice că, în cazurile respective, era nevoie de dovezi suplimentare din partea beneficiarilor.

(100) În mod alternativ, autoritățile elene au susținut că schemele sunt compatibile în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, întrucât acestea contribuiau la remedierea unei perturbări grave cauzate de incendii în ceea ce privește economia țării.

3. **Imposibilitatea absolută de recuperare**

(101) Autoritățile elene au sugerat că, în cazul în care s-ar constata că ajutoarele de stat în cauză sunt incompatibile cu piața internă, există imposibilitatea absolută de a le recupera deoarece nu se poate calcula suma care trebuie recuperată. Imposibilitatea respectivă decurge din faptul că pagubele directe și indirecte provocate de incendii vor trebui deduse din suma de recuperat. Potrivit autorităților elene, acest lucru este imposibil din cauza perioadei îndelungate care a trecut de la petrecerea dezastrului natural, în timp ce, în baza dreptului național, beneficiarii nu aveau nicio obligație de a păstra documentele relevante care dovedesc existența pagubelor și valoarea exactă a acestora.

(102) Mai mult, autoritățile elene au solicitat Comisiei să nu impună recuperarea, întrucât este imposibil pentru acestea să pună în aplicare recuperarea și nu li se poate solicita să realizeze un demers imposibil. În acest sens, acestea au făcut trimitere la considerentele 149 și 150, 152 și 156 din Decizia 2016/195 (UE) a Comisiei ([25]).

4. **Dificultăți în ceea ce privește furnizarea informațiilor suplimentare solicitate în decizia de inițiere a procedurii**

(103) În ultimul rând, în ceea ce privește solicitările adresate Greciei în concluzia deciziei de inițiere a procedurii, autoritățile elene au indicat că încercau să identifice beneficiarii schemelor în cauză, însă demersul era dificil mai ales din cauza numărului mare de beneficiari. De asemenea, acestea au subliniat faptul că nu era nevoie să notifice beneficiarii în mod individual cu privire la lansarea procedurii oficiale de investigare, ci că respectivii au fost informați cu privire la aceasta și au avut ocazia de a-și formula observațiile în urma publicării deciziei de inițiere a procedurii în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(104) Prin depunerile ulterioare din 9 martie 2017 și 21 februarie 2018, autoritățile elene au furnizat informațiile-lipsă privind numărul estimat al beneficiarilor schemelor și sumele estimate implicate.

V. **EVALUAREA JURIDICĂ**

1. **Existența ajutorului în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE**

(105) În temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, cu excepția cazurilor în care tratatele conțin dispoziții contrare, orice ajutor acordat de un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau producerea anumitor bunuri, în măsura în care afectează schimburile comerciale dintre statele membre, este incompatibil cu piața internă.

(106) Prin urmare, calificarea unei măsuri drept ajutor în sensul dispoziției respective necesită îndeplinirea următoarelor condiții cumulative: măsura trebuie să fie imputabilă statului și finanțată prin intermediul resurselor de stat; aceasta trebuie să îi confere un avantaj beneficiarului; avantajul trebuie să fie selectiv; și măsura trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre;

(107) În contextul procedurii de examinare, Comisia a constatat că, în ceea ce privește sistemele de ajutor în cauză, condițiile respective au fost îndeplinite.

(108) Ca remarcă preliminară, Comisia observă faptul că definiția ajutorului de stat de la articolul 107 alineatul (1) din TFUE are caracter obiectiv. Interpretarea acesteia și stabilirea existenței condițiilor iau în considerare doar efectele măsurilor examinate, nu și cauzele, obiectivele sau scopurile acestora ([26]). Astfel, interesul general sau chiar un obiectiv legitim de politică publică vizat de o măsură poate să nu excludă, *per se*, aplicarea normelor privind ajutorul de stat.

(109) Din aceste motive, Comisia nu poate accepta argumentele invocate de autoritățile elene în scrisoarea acestora din 23 septembrie 2016 în ceea ce privește avantajul economic, selectivitatea, denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale UE ale schemelor în cauză. Aceste observații sunt bazate pe o înțelegere eronată a testului aplicabil pentru stabilirea existenței condițiilor privind ajutoarele de stat, care se axează pe cauzele și obiectivele schemelor.

([25]) Decizia (UE) 2016/195 a Comisiei din 14 august 2015 privind măsura de ajutor de stat SA.33083 (12/C) (ex 12/NN) pusă în aplicare de Italia care prevede reducerea cuantumului impozitelor și al contribuțiilor ca urmare a calamităților naturale (pentru toate sectoarele, cu excepția agriculturii) și măsura SA.35083 (12/C) (ex 12/NN), pusă în aplicare de Italia care prevede reducerea cuantumului impozitelor și al contribuțiilor ca urmare a cutremurului care a avut loc în 2009 în regiunea Abruzzo (pentru toate sectoarele, cu excepția agriculturii) (JO L 43, 18.2.2016, p. 1).

([26]) Hotărârea Curții de Justiție din 2 iulie 1974, Italia/Comisia, cauza C-173/73, EU:C:1974:71, punctul 13; Hotărârea Curții de Justiție din 3 martie 2005, Heiser, cauza C-172/03, EU:C:2005:130, punctul 55; Hotărârea Curții de Justiție din 8 decembrie 2011, France Télécom/Comisia, cauza C-81/10 P, EU:C:2011:811.

(110) Mai mult, Comisia subliniază faptul că, dacă s-ar urma raționamentul din spatele observațiilor formulate de autoritățile elene până la concluzia sa logică, nu ar mai exista ajutoare de stat în cazurile în care ajutoarele au fost acordate de stat cu utilizarea resurselor de stat pentru compensarea pagubelor provocate de dezastre naturale sau evenimente excepționale. O astfel de înțelegere nu numai că ar reprezenta o contradicție în raport cu caracterul obiectiv al definiției ajutorului de stat, astfel cum este analizată în considerentul 107, ci ar contraveni și literei articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, care prevede că „ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare" sunt compatibile cu piața internă. Tribunalul a formulat aceeași observație în răspunsul la același argument care i-a fost prezentat de către Grecia într-o cauză care făcea referire la ajutorul de stat acordat de aceasta din urmă pentru compensarea pagubelor provocate de efecte climatice nefavorabile ([27]).

(111) Acordarea unui avantaj direct sau indirect prin resursele de stat și imputabilitatea unei astfel de măsuri statului reprezintă două condiții separate și cumulative pentru existența ajutorului de stat ([28]). În cazul în care o autoritate publică acordă un avantaj unui beneficiar, măsura este, prin definiție, imputabilă statului, chiar dacă autoritatea respectivă dispune de autonomie juridică față de alte autorități publice. Singurele avantaje acordate direct sau indirect prin resursele de stat pot constitui ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE ([29]).

(112) Astfel cum s-a analizat în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentele 33 și 45-46 din decizia respectivă), atât subvențiile pentru dobândă, cât și garanțiile de stat erau imputabile Greciei și au fost acordate prin resurse de stat. Într-adevăr, ajutoarele au fost acordate de către guvernul central din bugetul de stat central. Acest fapt este clar în temeiurile juridice ale schemelor și nu a fost contestat de Grecia.

(113) Un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE este de orice avantaj economic pe care o întreprindere nu l-ar fi putut obține în condiții de piață normale, și anume fără intervenția statului ([30]). Se reiterează că doar efectul măsurii asupra întreprinderii este relevant, și nu cauza sau obiectivul intervenției statului ([31]). Ori de câte ori situația financiară a unei întreprinderi este îmbunătățită ca urmare a intervenției statului în termeni care diferă față de condițiile de piață normale, este prezent un avantaj. Pentru a evalua acest aspect, situația financiară a întreprinderii în urma măsurii ar trebui comparată cu situația sa financiară în cazul în care măsura nu ar fi fost luată ([32]).

(114) De asemenea, forma specifică a măsurii este irelevantă atunci când se stabilește dacă aceasta îi conferă sau nu întreprinderii un avantaj economic ([33]). Nu doar acordarea de avantaje economice pozitive este relevantă pentru noțiunea de ajutor de stat, ci și reducerea responsabilităților economice poate să reprezinte un avantaj.

(115) Astfel cum se descrie în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentele 33 și 47 din decizia respectivă), beneficiarii nu ar fi putut primi același avantaj economic în temeiul condițiilor de piață normale și, în consecință, situația lor financiară s-a îmbunătățit în termeni diferiți față de cei din cazul condițiilor de piață normale.

(116) Cu toate acestea, autoritățile elene au susținut (a se vedea considerentele 86 și 87) că nu exista niciun avantaj economic din cauza caracterului extraordinar și excepțional al evenimentului, care a făcut ca respectivele condiții de piață să nu fie normale. Cu toate acestea, conceptul de „condiții de piață normale" utilizat pentru a stabili existența unui avantaj se referă la posibilitatea ca beneficiarul să dispună de același avantaj economic pe piață de care dispune de pe urma ajutoarelor, și nu la evaluarea faptului dacă piața funcționează sau nu normal sau trece printr-o criză. În cazul în care interpretarea autorităților elene ar fi acceptată, existența avantajului economic ar fi determinată de cauza sau de obiectivul ajutorului, iar fiecare stat membru ar fi putut să invoce un obiectiv legitim pentru a împiedica aplicarea legislației privind ajutorul de stat în cazul unei măsuri ([34]).

([27]) Hotărârea Tribunalului din 16 iulie 2014, Grecia/Comisia, cauza T-52/12, EU:T:2014:677, punctele 66-71.

([28]) A se vedea, cu titlu de exemplu, Hotărârea Curții de Justiție din 16 mai 2002, Franța/Comisia (Stardust), Cauza C-482/99, EU:C:2002:294, punctul 24; Hotărârea Tribunalului din 5 aprilie 2006, Deutsche Bahn AG/Comisia, cauza T-351/02, EU:T:2006:104, punctul 103.

([29]) Hotărârea Curții de Justiție din 24 ianuarie 1978, Van Tiggele, Cauza C-82/77, EU:C:1978:10, punctele 25 și 26; Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 1996, Air France/Comisia, cauza T-358/94, EU:T:1996:194, punctul 63.

([30]) Hotărârea Curții de Justiție din 11 iulie 1996, SFEI și alții, cauza C-39/94, EU:C:1996:285, punctul 60; Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 1999, Spania/Comisia, cauza C-342/96, EU:C:1999:210, punctul 41.

([31]) Hotărârea Curții de Justiție din 2 iulie 1974, Italia/Comisia, cauza C-173/73, EU:C:1974:71, punctul 13.

([32]) Hotărârea Curții de Justiție din 2 iulie 1974, Italia/Comisia, cauza C-173/73, EU:C:1974:71, punctul 13.

([33]) Hotărârea Curții de Justiție din 24 iulie 2003, Altmark Trans, cauza C-280/00, EU:C:2003:415, punctul 84.

([34]) Hotărârea Tribunalului din 16 iulie 2014, Grecia/Comisia, cauza T-52/12, EU:T:2014:677, punctul 67 și jurisprudența citată în cuprinsul său.

(117) Pentru a se încadra în domeniul de aplicare a articolului 107 alineatul (1) din TFUE, măsura de ajutor trebuie să favorizeze „anumite întreprinderi sau producția anumitor mărfuri". Faptul că ajutorul nu se adresează unuia sau mai multor beneficiari specifici definiți în prealabil, ci face obiectul unei serii de criterii obiective conform cărora poate fi acordat, în contextul unui buget a cărui alocare globală este prestabilită, unui număr nedefinit de beneficiari care, inițial, nu sunt identificați în mod individual, este insuficient pentru a pune în discuție caracterul selectiv al măsurii ([35]). În plus, în principiu, doar măsurile care se aplică pe cuprinsul întregului teritoriu al statului membru sunt scutite de criteriul selectivității regionale prevăzut la articolul 107 alineatul (1) din TFUE ([36]).

(118) Astfel cum se precizează în considerentele 34 și 51, sistemele de ajutor în cauză le ofereau un avantaj doar întreprinderilor care erau stabilite și își desfășurau activitatea în zonele geografice afectate de incendiile din 2007. Acestea nu se aplicau restului teritoriului Greciei. Alte întreprinderi aflate într-o situație de drept și de fapt comparabilă, din sectorul agricol sau din alte sectoare, nu sunt eligibile pentru ajutoare și, prin urmare, nu vor primi același avantaj. Faptul că anumite întreprinderi au fost afectate de incendii, în timp ce altele nu au fost afectate nu le încadrează într-o situație diferită, întrucât daunele provocate de incendii fac parte din riscul economic cu care s-ar putea confrunta orice întreprindere. Ajutoarele pentru dezastre naturale (inclusiv incendii) constituie o categorie de ajutoare în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE și în Orientările 2007-2013 (a se vedea considerentul 142), astfel că aceste măsuri sunt selective prin definiție. Prin urmare, schemele le conferă doar anumitor întreprinderi (a se vedea considerentul 29) un avantaj economic selectiv, prin consolidarea poziției lor concurențiale pe piață.

(119) Argumentul autorităților elene redat în considerentul 88 încearcă încă o dată să modifice testul pe baza căruia se stabilește existența selectivității. În conformitate cu jurisprudența instanțelor Uniunii (citată în considerentul 117), existența evenimentelor excepționale, presupusul caracter transparent și obiectiv al condițiilor pentru acordarea de ajutoare, precum și obiectivul mai amplu al ajutoarelor nu sunt relevante în etapa evaluării existenței ajutorului de stat.

(120) Se consideră că o măsură acordată de stat denaturează sau amenință să denatureze concurența în cazul în care aceasta este susceptibilă să amelioreze poziția concurențială a beneficiarului în comparație cu celelalte întreprinderi cu care acesta concurează ([37]). În practică, se consideră în general că există o denaturare a concurenței în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat atunci când statul acordă un avantaj financiar unei întreprinderi într-un sector liberalizat în care există sau ar putea exista concurență ([38]). Sprijinul public este de natură să denatureze concurența chiar dacă acesta nu ajută întreprinderea beneficiară să se extindă și să obțină o cotă de piață. Este suficient că ajutorul îi permite să mențină o poziție competitivă mai puternică decât cea pe care ar fi menținut-o dacă ajutorul nu ar fi fost acordat. În acest context, pentru a se considera că ajutorul denaturează concurența, în mod normal este suficient ca ajutorul să ofere beneficiarului un avantaj prin scutirea de cheltuieli pe care, în caz contrar, acesta ar fi trebuit să le suporte în cursul operațiunilor comerciale curente ([39]). Definiția ajutorului de stat nu presupune ca denaturarea concurenței sau efectul asupra schimburilor comerciale să fie semnificative sau materiale. Faptul că valoarea ajutorului este scăzută sau că întreprindea beneficiară este mică nu va exclude în sine o denaturare a concurenței sau o amenințare la adresa acesteia ([40]), cu condiția, însă, ca probabilitatea unei asemenea denaturări să nu fie doar ipotetică ([41]).

([35]) Hotărârea Tribunalului din 29 septembrie 2000, Confederación Espanola de Transporte de Mercancías/Comisia, cauza T-55/99, EU: T:2000:223, punctul 40. A se vedea, de asemenea, Hotărârea Tribunalului din 13 septembrie 2012, Italia/Comisia, Cauza T-379/09, EU: T:2012:422, punctul 47.

([36]) A se vedea Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță, Salzgitter/Comisia, cauza T-308/00, EU:T:2004:199, punctul 38 (această parte a hotărârii a fost aprobată la apel în cauza C-408/04 P, Comisia/Salzgitter, EU:C:2008:236, punctul 109. În hotărârea la care se face referire mai sus, Tribunalul a dispus în mod explicit următoarele: „Nu contează dacă caracterul selectiv al măsurii decurge dintr-un […] criteriu aferent așezării geografice într-o anumită parte a teritoriului unui stat membru. Cu toate acestea, ceea ce este important pentru a se constata că o măsură constituie ajutor de stat este ca întreprinderile beneficiare să aparțină unei categorii stabilite prin aplicarea, de fapt sau de drept, a criteriului stabilit prin măsura în cauză."

([37]) Hotărârea Curții de Justiție din 17 septembrie 1980, Philip Morris, cauza C-730/79, EU:C:1980:209, punctul 11; Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2000, Alzetta, cauzele conexe T-298/97, T-312/97, EU:T:2000:151, punctul 80.

([38]) Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2000, Alzetta, cauzele conexe T-298/97, T-312/97 etc., EU:T:2000:151, punctele 141-147; Hotărârea Curții de Justiție din 24 iulie 2003, Altmark Trans, C-280/00, EU:C:2003:415.

([39]) Hotărârea Curții de Justiție din 3 martie 2005, Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, punctul 55.

([40]) Hotărârea Tribunalului din 29 septembrie 2000, Confederación Espanola de Transporte de Mercancías/Comisia, Cauza T-55/99, EU: T:2000:223, punctul 89; Hotărârea Curții de Justiție din 24 iulie 2003, Altmark Trans, cauza C-280/00, EU:C:2003:415, punctul 81.

([41]) Hotărârea Curții de Justiție din 24 iulie 2003, Altmark Trans, cauza C-280/00, EU:C:2003:415, punctul 79.

(121) Sprijinul public acordat întreprinderilor reprezintă ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE doar în măsura în care acesta afectează schimburile comerciale dintre statele membre. În acest sens, nu este necesar să se stabilească dacă respectivele ajutoare au un efect concret asupra schimburilor comerciale dintre statele membre, ci doar dacă ajutoarele sunt sau nu susceptibile să afecteze schimburile comerciale în cauză ([42]). În special, instanțele Uniunii au dispus că „atunci când ajutorul financiar de stat consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu alte întreprinderi concurente în cadrul comerțului din interiorul Uniunii, acestea din urmă trebuie considerate ca fiind afectate de respectivul ajutor” ([43]).

(122) Evaluarea din decizia de inițiere a procedurii, astfel cum este reluată în considerentele 36 și 52 din prezenta decizie, a fost confirmată. Beneficiarii care se încadrează în domeniul de aplicare a prezentei decizii sunt activi pe piața extrem de competitivă a produselor agricole și în sectorul forestier. Ar trebui remarcat că, în acest sens, schimburile comerciale agricole dintre Grecia și celelalte state membre în 2017 au ajuns la aproape 4 miliarde EUR în ceea ce privește exporturile și la peste 5 miliarde EUR în materie de importuri ([44]). În mod normal, beneficiarii ar fi trebuit să suporte ei înșiși costurile pagubelor. Contrar observațiilor prezentate de Grecia (a se vedea considerentele 85-89), Comisia conchide că aceste scheme de ajutoare au îmbunătățit poziția concurențială a beneficiarilor. Din nou, faptul că situația acestora este posibil să fi fost afectată de dezastrul natural nu este relevant pentru evaluarea existenței unei amenințări de denaturare a concurenței și de afectare a schimburilor comerciale intracomunitare. Mai mult, având în vedere faptul că sectorul agricol și cel forestier sunt deschise comerțului intracomunitar, acestea sunt sensibile la măsurile care favorizează întreprinderile dintr-un anumit stat membru. Prin urmare, schemele în cauză amenință să denatureze concurența pe piața internă și să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

(123) În ceea ce privește argumentul adus de autoritățile elene potrivit căruia schemele de ajutoare în cauză nu îmbunătățeau starea beneficiarilor în raport cu societățile concurente acestora, ci doar readuceau funcționarea întreprinderilor respective la starea de dinaintea dezastrului natural, Comisia face trimitere la hotărârea Tribunalului în cauza *Grecia/Comisia* ([45]). În cauza respectivă, autoritățile elene au susținut că ajutoarele de stat respective doar i-au compensat parțial pe fermieri pentru daunele suferite de aceștia din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile și, prin urmare, au restabilit concurența. Tribunalul a respins argumentul respectiv și a dispus că adoptarea de măsuri unilaterale de către statele membre în scopul alinierii condițiilor concurențiale dintr-un sector economic cu cele existente în alte state membre nu neagă caracterizarea măsurilor respective drept ajutoare de stat ([46]).

Existența ajutoarelor în cazul garanțiilor de stat

(124) Constatările din decizia de inițiere a procedurii în ceea ce privește existența ajutoarelor în cazul garanțiilor de stat (a se vedea considerentele 38-53 din prezenta decizie) au fost confirmate în cadrul procedurii oficiale de investigare, în pofida argumentelor contrare prezentate de autoritățile elene. Criteriile de la articolul 107 alineatul (1) din TFUE se aplică garanțiilor de stat ([47]) și sunt îndeplinite, de asemenea, pentru garanțiile de stat.

(125) Garanțiile au fost acordate direct de stat prin resursele de stat și au oferit un avantaj. Astfel cum se prevede în secțiunea 2.1 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile ([48]), avantajul respectiv consta în faptul că riscurile aferente garanției erau suportate de stat. Riscul respectiv ar fi trebui, în mod normal, să fie remunerat printr-o primă corespunzătoare. În cazul de față beneficiarii nu au plătit nicio primă, nemaivorbind de o primă corespunzătoare.

([42]) Hotărârea Curții de Justiție din 14 ianuarie 2015, Eventech/Adjudecătorul parcării, Cauza C-518/13, EU:C:2015:9, punctul 65; Hotărârea Curții de Justiție din 8 mai 2013, Libert și alții, Cauzele conexe C-197/11 și C-203/11, EU:C:2013:288, punctul 76.

([43]) Hotărârea Curții de Justiție din 14 ianuarie 2015, Eventech/Adjudecătorul parcării, Cauza C-518/13, EU:C:2015:9, punctul 66; Hotărârea Curții de Justiție din 8 mai 2013, Libert și alții, Cauzele conexe C-197/11 și C-203/11, EU:C:2013:288, punctul 77; Hotărârea Tribunalului din 4 aprilie 2001, Friulia Venezia Giulia, Cauza T-288/97, EU:T:2001:115, punctul 41.

([44]) Sursă: Comisia Europeană, Direcția Generală Agricultură și Dezvoltare Rurală, Fișă statistică (2017), 5.1 Comerț agricol, mai 2018, a se vedea http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/el_en.pdf

([45]) Hotărârea Tribunalului din 16 iulie 2014, Grecia/Comisia, Cauza T-52/12, EU:T:2014:677.

([46]) Hotărârea Tribunalului din 16 iulie 2014, Grecia/Comisia, Cauza T-52/12, EU:T:2014:677, punctul 112 și jurisprudența citată în cuprinsul său.

([47]) Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008, p. 1). Trebuie subliniat faptul că Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 71, 11.3.2000, p. 14) (denumită în continuare „Comunicarea Comisiei din 2000”) a adoptat aceeași interpretare cu privire la aplicarea criteriilor din articolul 107 alineatul (1) TFUE și condițiile de excludere a existenței ajutoarelor.

([48]) A se vedea de asemenea „Comunicarea Comisiei din 2000”, secțiunea 2.1.2.

Nicio astfel de obligație nu a fost prevăzută în temeiurile juridice ale schemelor în cauză, iar autoritățile elene nici măcar nu au încercat să formuleze argumente contrare. Prin urmare, acesta a fost un avantaj de care s-au bucurat beneficiarii, precum și o pierdere a resurselor de stat. Acest lucru este valabil chiar dacă se dovedește că, pentru unii dintre beneficiarii schemelor, nu s-au făcut niciodată plăți în temeiul garanției de stat.

(126) În consecință, garanțiile de stat le-au conferit un avantaj persoanelor creditate, de vreme ce acestea nu au trebuit să plătească nicio primă pentru ele. Prin urmare, cerința avantajului economic pentru stabilirea existenței ajutoarelor în cazul de față a fost îndeplinită. Reluând pasajele relevante din secțiunea 2.2 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile ([49]), decizia de inițiere a procedurii a menționat că, față de o situație fără garanții, garanția de stat le permite persoanelor creditate să obțină condiții financiare mai bune pentru împrumuturi decât cele disponibile în mod normal pe piețele financiare (a se vedea considerentul 39 din prezenta decizie). Autoritățile elene au contestat afirmația respectivă (a se vedea considerentul 95), susținând că garanțiile de stat nu influențează condițiile pentru acordarea unui împrumut și că nu există comparație cu situația fără garanție, întrucât instituțiile financiare solicită mereu o garanție pentru a acorda un împrumut. Aceste argumente nu pot fi acceptate. Pentru a-i oferi instituției financiare mai multă certitudine cu privire la respectarea contractului de împrumut încheiat cu persoana creditată, prin definiție, garanțiile îmbunătățesc condițiile financiare ale împrumuturilor. Acest fapt este cu atât mai valabil în cazul în care instituțiile financiare refuză să acorde un împrumut fără garanție, astfel cum sugerează autoritățile elene. În astfel de cazuri, doar grație garanției are persoana creditată acces la împrumut și poate beneficia de acesta.

(127) Autoritățile elene au susținut că nu erau implicate niciun fel de avantaj sau resurse de stat, de vreme ce garanțiile de stat au fost acordate pe bază de garanții care asigurau pe deplin interesele statului. Potrivit autorităților elene, statul era obligat să facă uz de drepturile acordate prin garanții în cazul în care beneficiarii nu reușeau să ramburseze împrumuturile. Acest raționament nu poate fi acceptat. În primul rând, astfel cum se precizează în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 52 din prezenta decizie), Comisia nu a acceptat aceleași argumente formulate de autoritățile elene în Decizia 2012/320/UE a acesteia, iar instanța a sprijinit raționamentul respectiv ([50]). În scrisoarea acestora din 23 septembrie 2016, autoritățile elene au făcut trimitere la aceeași Decizie ministerială nr. 2/478/0025/4.1.2006 (GG II 16/13.1.2006), la fel ca în cazul anterior, pentru a sugera că autoritățile fiscale sunt obligate să întreprindă toate demersurile legale necesare pentru a colecta sumele plătite de stat în temeiul garanției. Cu toate acestea, la fel ca în cazul anterior, singura trimitere la Decizia ministerială nr. 2/478/0025/4.1.2006 (GG II 16/13.1.2006) din temeiul juridic respectiv era aceea de a prevede dispoziții pentru demersurile care trebuiau întreprinse de bănci pentru a activa garanția de stat. Într-adevăr, niciuna dintre dispozițiile din temeiul juridic al schemelor nu prevedea activarea automată a acordurilor privind garanțiile în cazurile în care garanțiile de stat erau plătite. Mai mult, nu erau obligatorii garanții în toate cazurile și nu este clar în continuare dacă acestea trebuiau sau nu să asigure întreaga sumă a împrumutului în toate cazurile. În ultimul rând, existența garanțiilor nu poate schimba evaluarea potrivit căreia a existat un avantaj datorită faptului că beneficiarii nu au plătit nicio primă pentru riscurile asumate de stat prin intermediul garanției de stat.

(128) În ceea ce privește selectivitatea, denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale intracomunitare, rămân valabile evaluarea și constatările descrise în considerentele 117-123.

(129) Cu toate acestea, înainte de a ajunge la o concluzie finală cu privire la existența ajutoarelor în cazul garanțiilor de stat, este necesar să se evalueze dacă sunt sau nu îndeplinite toate condițiile care permit excluderea existenței ajutoarelor respective, astfel cum se prevede în secțiunea 3.4 din Comunicarea Comisiei privind garanțiile ([51]). În decizia de inițiere a procedurii s-au exprimat îndoieli cu privire la îndeplinirea cel puțin a unora dintre condiții, în timp ce autoritățile elene au contestat opinia respectivă. Ar trebui remarcat că aceste condiții sunt cumulative, și anume neîndeplinirea chiar și a unei singure condiții este suficientă pentru ca garanția de stat să fie considerată ajutor de stat pe baza evaluării redate în considerentele 124-128. Acest lucru este valabil în cazul de față, întrucât persoanele creditate nu au trebuit să plătească nicio primă, astfel cum se solicită în Comunicarea Comisiei privind garanțiile. Prin urmare, trebuie conchis că schemele nu erau autofinanțate; nu a existat nicio reexaminare anuală a primei adecvate prevăzute; costurile administrative ale schemei nu au fost acoperite și nu a existat nicio remunerare anuală a unui capital adecvat. Mai mult, temeiurile juridice ale schemelor nu făceau referire la posibilitatea utilizării de prime safe-harbour sau a primelor unice pentru IMM-uri, după caz. În ultimul rând, nu a existat o stabilire a societăților eligibile în ceea ce privește rating-ul, fiind astfel afectată transparența generală a schemelor. Niciunul dintre aceste elemente nu a fost inclus în temeiurile juridice ale schemelor, iar autoritățile elene nu au reușit să furnizeze dovezi în sens contrar.

([49]) A se vedea, de asemenea, „Comunicarea Comisiei din 2000”, secțiunea 2.1.1.

([50]) A se vedea Hotărârea Tribunalului din 9 aprilie 2014, Grecia/Comisia, cauza T-150/12, EU:T:2014:191, punctele 82-85, 98.

([51]) A se vedea, de asemenea, „Comunicarea Comisiei din 2000”, secțiunea 3.4.

(130) În orice caz, din motive de exhaustivitate, Comisia va aborda observațiile prezentate de autoritățile elene cu privire la alte condiții, care trebuiau îndeplinite, de asemenea, în vederea excluderii existenței ajutorului de stat în ceea ce privește garanțiile de stat.

(131) Comisia își menține opinia potrivit căreia schemele în cauză le erau deschise întreprinderilor aflate în dificultate financiară, întrucât în temeiurile juridice ale schemelor nu exista nicio dispoziție care să excludă întreprinderile respective. Potrivit sugestiilor autorităților elene, Consiliul de administrație și evaluare a responsabilității în ceea ce privește garanțiile statului elen a confirmat viabilitatea beneficiarilor înainte de acordarea garanției de stat pe baza studiilor de viabilitate depuse – pentru beneficiarii de la care s-a solicitat prezentarea unui studiu de viabilitate – și a celorlalte documente necesare depuse. Cu toate acestea, studiile de viabilitate au fost solicitate doar de la beneficiarii care doreau să reeșaloneze datorii ce depășeau 100 000,00 EUR. Astfel, consiliul nu a dispus de indicatorul respectiv pentru a evalua viabilitatea celorlalți beneficiari. Faptul că sumele datoriilor situate sub 100 000,00 EUR au fost considerate mici de către statul elen este irelevant în scopul evaluării faptului dacă întreprinderile în dificultate au fost sau nu excluse din schemele în cauză.

(132) Autoritățile elene au susținut, de asemenea, (a se vedea considerentele 92-93) că temeiurile juridice ale schemelor respective erau diferite față de cele evaluate prin Decizia 2012/307/UE, despre care Comisia constatase că se aplicau întreprinderilor aflate în dificultate (a se vedea considerentul 41 de mai sus). Comisia a analizat temeiurile juridice ale schemelor respective și a ajuns la aceeași concluzie. În acest sens, trebuie accentuat faptul că un studiu de viabilitate lua în considerare totalul pasivelor beneficiarilor după reeșalonarea datoriilor în temeiul schemei în cauză. În consecință, un astfel de studiu de viabilitate avea doar o valoare limitată pentru stabilirea faptului dacă, la momentul acordării garanțiilor de stat, și nu într-o etapă ulterioară, beneficiarii erau întreprinderi aflate în dificultate financiară.

(133) În cele din urmă, având în vedere faptul că Consiliul de administrație și evaluare a responsabilității în ceea ce privește garanțiile statului elen a evaluat toate cererile de garanții de stat în temeiul acestor scheme înainte de aprobarea lor finală, decizia de inițiere a procedurii a precizat faptul că autoritățile elene nu puteau susține, ulterior, că garanțiile de stat aprobate erau nule și neavenite *ex tunc* (a se vedea considerentul 49 din prezenta decizie). Autoritățile elene au contestat această constatare (a se vedea considerentul 96 din prezenta decizie), susținând că o astfel de revocare retroactivă a garanțiilor de stat putea surveni în cazul în care condițiile punerii lor în aplicare nu sunt îndeplinite ulterior de instituția financiară relevantă. În cele din urmă, acest argument abordează aspectul legat de imputabilitatea acestor garanții de stat. În acest sens, trebuie remarcat faptul că ajutorul este acordat la momentul când este acordată garanția de stat, nu atunci când garanția este invocată sau atunci când sunt făcute plățile. În plus, chestiunea dacă garanția constituie sau nu ajutor de stat trebuie evaluată la momentul acordării garanției ([52]). Astfel, având în vedere faptul că garanțiile de stat acordate în temeiul schemelor fuseseră evaluate anterior de consiliu, incontestabil un organ al statului, care constatase că acestea îndeplineau condițiile aplicabile, nu se poate considera ulterior că acestea nu sunt imputabile statului și că nu au fost niciodată acordate. Desigur, scenariul ar fi cu totul diferit și irelevant pentru prezenta evaluare dacă instituțiile financiare care nu se află sub controlul statului încalcă temeiurile juridice relevante și independent de împrumuturile acordate de stat pe baza aparentei înțelegeri că acestea intrau sub incidența schemelor în cauză, deși nu fuseseră respectate condițiile aplicabile.

(134) Din aceste motive, Comisia conchide că respectivele compensații acordate atât sub formă de subvenții pentru dobândă, cât și de garanții de stat pe baza schemelor în cauză întreprinderilor din sectorul agricol și cel forestier constituie ajutoare de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(135) În consecință, ar trebui analizat dacă se poate sau nu aplica o derogare de la principiul general al incompatibilității ajutorului de stat cu piața internă prevăzut la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

2. **Clasificarea schemelor drept ajutor ilegal**

(136) Procedura oficială de investigare a confirmat constatările din decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 54 din prezenta decizie). Grecia nu a contestat faptul că ajutorul în cauză a fost acordat fără a notifica în prealabil Comisia. Prin urmare, acesta reprezintă ajutor ilegal în sensul articolului 1 litera (f) din Regulamentul (UE) 2015/1589. Comisia regretă faptul că autoritățile elene nu și-au îndeplinit obligația de a notifica schemele în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

([52]) Comunicarea Comisiei privind garanțiile, secțiunile 2.1; a se vedea, de asemenea, „Comunicarea Comisiei din 2000”, secțiunea 2.1.2.

3. **Compatibilitatea ajutorului cu piața internă**

(137) Trebuie analizat dacă ajutorul ilegal ar putea fi considerat compatibil în temeiul articolului 107 alineatul (2) sau (3) din TFUE. Grecia a invocat, în etapa evaluării preliminare a cazului, compatibilitatea schemelor în cauză cu articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE ca ajutoare pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau evenimente excepționale. În plus Grecia a susținut alternativ, în etapa procedurii oficiale de investigare, că schemele de ajutor erau compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE ca ajutoare pentru remedierea unei perturbări grave în economia țării.

(138) În ceea ce privește chestiunea dacă incendiile masive trebuie sau nu clasificate ca fiind dezastre naturale, astfel cum a susținut Grecia, ori ca eveniment excepțional, rămâne valabilă observația relevantă menționată în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 57 din prezenta decizie). Indiferent de clasificarea incendiilor, compatibilitatea va fi evaluată în orice caz în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE.

(139) Normele privind ajutoarele de stat aplicabile în cazul de față sunt cele care erau în vigoare la momentul când a fost acordat ajutorul (a se vedea considerentul 58). Acestea erau Orientările comunitare privind ajutorul de stat din sectorul agricol și forestier pentru perioada 2007-2013 (denumite în continuare „Orientările 2007-2013") ([53]), în special secțiunea V.B.2 pentru agricultură și secțiunea VII pentru sectorul forestier.

(140) Având în vedere că schemele în cauză nu excludeau întreprinderile aflate în dificultate (a se vedea considerentul 40 și considerentele 131-132), rămâne valabilă clarificarea făcută în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 59 din prezenta decizie). Astfel, ajutoarele acordate întreprinderilor aflate în dificultate pot fi considerate compatibile doar dacă îndeplinesc condițiile din Orientările S&R, care erau aplicabile la momentul acordării ajutoarelor. Singura excepție de la această regulă sunt ajutoarele pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de evenimente excepționale, în cazul cărora nu se aplică Orientările privind ajutoarele de salvare și restructurare (a se vedea punctele 19 și 20 din Orientările S&R). Din acest motiv, evaluarea din considerentele 142-151 bazată pe articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE se aplică tuturor beneficiarilor, indiferent de viabilitatea acestora la momentul acordării ajutorului. Evaluarea compatibilității realizată în considerentele 160-163 distinge între întreprinderile viabile și cele aflate în dificultate, cărora li se aplică Orientările S&R.

(141) Argumentul autorităților elene (a se vedea considerentul 98), potrivit căruia orientările ar trebui interpretate în concordanță cu derogarea automată din articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, nu poate fi acceptat. O astfel de interpretare contravine jurisprudenței consacrate a instanțelor Uniunii. În conformitate cu jurisprudența respectivă, articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, care reprezintă o derogare de la principiul general prevăzut la articolul 107 alineatul (1) din TFUE conform căruia ajutoarele de stat sunt incompatibile cu piața internă, trebuie interpretat în mod restrictiv ([54]). În plus, instanța a dispus că doar avantajele economice cauzate în mod direct de dezastre naturale sau de evenimente excepționale se califică pentru compensație, astfel cum se prevede la articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE ([55]). Cu alte cuvinte, derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE este automată, și anume nu rămâne la latitudinea Comisiei să decidă dacă un ajutor de stat care intră sub incidența acesteia este compatibil. Cu toate acestea, trebuie dovedit că ajutorul îndeplinește condițiile derogării; mai exact, trebuie demonstrat că acesta compensează, într-adevăr, pagubele provocate efectiv de un dezastru natural sau de un eveniment excepțional.

Ajutoare pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de evenimente excepționale

(142) În ceea ce privește ajutoarele acordate în agricultură, investigația oficială desfășurată de Comisie a condus la aceleași concluzii precum decizia de inițiere a procedurii, referitor la neîndeplinirea condițiilor din secțiunea V.B.2 din Orientările 2007-2013. Conform orientărilor, (a) Grecia trebuia să demonstreze o legătură de cauzalitate directă între pagube și dezastrul natural sau evenimentul excepțional și (b) ajutorul nu trebuia să fi avut drept rezultat supracompensarea pagubelor și ar fi trebuit să fi reparat doar pagubele provocate de dezastrul natural sau de evenimentul excepțional. În acest scop, pagubele ar fi trebuit să fie evaluate pe cât de precis posibil, în timp ce compensarea care decurge din pagubele respective ar fi trebuit să fie calculată la nivelul beneficiarului individual. Totodată, orice plăți datorate, de exemplu în temeiul polițelor de asigurare, ar fi trebuit deduse din suma ajutorului.

([53]) JO C 319, 27.12.2006, p. 1.

([54]) A se vedea: Hotărârea Curții de Justiție din 1 noiembrie 2004, Spania/Comisia, cauza C-73/03, EU:C:2004:711, punctul 36; Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 2004, Grecia/Comisia, cauza C-278/00, EU:C:2004:239, punctul 81.

([55]) A se vedea: Hotărârea Curții de Justiție din 1 noiembrie 2004, Spania/Comisia, cauza C-73/03, EU:C:2004:711, punctul 37; Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 2004, Grecia/Comisia, cauza C-278/00, EU:C:2004:239, punctul 82; Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 2004, Grecia/Comisia, cauza C-278/00, EU:C:2004:239, punctul 82 cu referințe suplimentare.

(143) Astfel cum se remarcă în considerentul 61, indiferent dacă incendiile din cazul de față ar fi considerate incendii forestiere de origine naturală și, prin urmare, dezastre naturale, sau incendii soldate cu pierderi însemnate, deci evenimente excepționale, întreprinderile care au suferit pagube de pe urma acestora se pot califica drept beneficiari de ajutor pe baza condițiilor menționate în considerentul 141.

(144) Cu toate acestea, schemele supuse evaluării nu îndeplinesc niciuna dintre condiții. Acestea nu definesc ceea ce se califică drept pagube și nu prevăd stabilirea unei legături de cauzalitate între pagubele suferite și incendii. Astfel cum se analizează în considerentul 62, este clar din textul temeiurilor juridice ale schemelor că singura legătură dintre beneficiari și incendii este aceea că cei dintâi sunt stabiliți și își desfășoară activitatea, indiferent de sediul lor central, într-una din zonele geografice afectate de incendii. În locul unei cerințe privind legătura directă de cauzalitate între pagube și incendii, sistemele de ajutor au introdus o legătură geografică generală între stabilirea beneficiarilor și zonele mai ample în care au avut loc incendiile. În plus, în observațiile prezentate la 23 septembrie 2016, autoritățile elene au dezvăluit că exista o supoziție potrivit căreia, din cauza gravității incendiilor, **toate** întreprinderile suferiseră pagube. Prin urmare, testul aplicabil nu era cel al unei legături directe de cauzalitate între pagube și incendii, ci al unei supoziții privind pagubele. În consecință, schemele au un domeniu de aplicare prea amplu și nu pot fi considerate ca fiind ajutoare pentru compensarea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de evenimente excepționale ([56]).

(145) De asemenea, autoritățile elene au contestat (a se vedea considerentul 99) validitatea constatării din decizia de inițiere a procedurii, citată în considerentul 63 din prezenta decizie. Acestea au sugerat că excepția inclusă în temeiurile juridice ale schemelor și care, spre deosebire de restul schemelor, le solicita subit beneficiarilor să prezinte o legătură directă de cauzalitate între pagubele suferite și incendii nu făcea decât să indice că, pentru unele cazuri specifice, fuseseră solicitate dovezi suplimentare. Trebuie remarcat, de asemenea, faptul că respectiva constatare era accesorie ideii principale, și anume aceea că în cadrul schemelor nu exista o legătură directă de cauzalitate între pagube și incendii. Lipsa legăturii directe de cauzalitate este clară și a fost stabilită în considerentul 143. Observația prezentată de autoritățile elene este totuși corectă și reflectă de fapt constatarea Comisiei din decizia sa de inițiere a procedurii. Excepția necesita dovezi suplimentare din partea beneficiarilor, contrar cerințelor pentru celelalte părți ale schemelor; mai exact, aceasta solicita ca beneficiarii să demonstreze o legătură directă de cauzalitate între pagubele suferite și incendii. Această cerință nu se aplica pentru restul schemelor.

(146) Mai mult, schemele în cauză nu conțineau niciun fel de metodologie pentru o evaluare pe cât de precisă posibil a pagubelor suferite din cauza incendiilor, și nici nu stabileau costurile eligibile pe baza pagubelor respective. În schimb, a fost adoptată o abordare arbitrară conform căreia valoarea ajutoarelor a fost stabilită în cele din urmă de valoarea împrumutului pentru care au fost acordate subvenția pentru dobândă și garanția de stat, astfel cum este descris în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentul 64 din prezenta decizie). În consecință, Comisia conchide că ajutoarele au fost complet disociate de pagubele provocate de incendii, acolo unde acestea au existat. Grecia nu a contestat această constatare din decizia de inițiere a procedurii.

(147) Mai mult, autoritățile elene nu au contestat constatarea din decizia de inițiere a procedurii conform căreia schemele nu conțineau un mecanism de prevenire a supracompensării pentru pagubele provocate de incendii din cauza altor ajutoare acordate sau din cauza plăților datorate pentru polițele de asigurare (a se vedea considerentul 65).

(148) În cele din urmă, conform cerinței prevăzute la punctul 119 din Orientările 2007-2013, ar fi trebuit ca schemele de ajutor să fi fost instituite la cel mult trei ani după ce a survenit evenimentul și să fi fost plătite la cel mult patru ani după acesta. Comisia remarcă faptul că temeiurile juridice ale schemelor de ajutor în cauză au fost modificate și completate până în 2015 (a se vedea considerentele 9-10). Prin urmare, Comisia conchide că autoritățile elene au creat noi elemente suplimentare ale ajutorului de stat, care nu erau conforme cu termenele prevăzute la punctul 119 din Orientările 2007-2013 și, prin urmare, nu erau compatibile cu piața internă.

(149) În ceea ce privește ajutoarele acordate în domeniul forestier, pe parcursul investigației oficiale în cazul de față a devenit clar că schemele aveau un caracter pur compensatoriu și nu aveau drept obiectiv refacerea pădurilor afectate de incendii. Având în vedere că asemenea măsuri nu erau reglementate de orientări la momentul acordării ajutoarelor, acestea sunt evaluate direct în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE.

([56]) A se vedea: Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 2004, Grecia/Comisia, cauza C-278/00, EU:C:2004:239, punctul 85.

(150) Condițiile pentru aplicarea articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE sunt prezentate în detaliu în considerentul 68. Trebuie să existe o legătură directă de cauzalitate între pagube și dezastrul natural sau evenimentul excepțional, supracompensarea pagubelor trebuie exclusă, iar ajutorul trebuie să compenseze doar pagubele provocate de dezastrul natural sau de evenimentul excepțional ([57]). Mai mult, ajutoarele sub toate formele pentru fiecare beneficiar trebuie să se limiteze la pagubele materiale produse. Evaluarea îndeplinirii acestor condiții, realizată în considerentele 144-147 pentru sectorul agricol, se aplică sectorului forestier, *mutatis mutandis*. Schemele nu solicitau dovedirea existenței unei legături directe de cauzalitate între pagube și incendii, și nici nu conțineau dispoziții în vederea prevenirii supracompensării. În plus, având în vedere lipsa unei metodologii privind evaluarea pagubelor materiale survenite din cauza incendiilor, temeiurile juridice ale schemelor nu ar fi putut limita ajutoarele la pagubele materiale respective.

(151) Prin urmare, schemele de ajutoare respective nu sunt compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE.

Ajutor pentru repararea unei perturbări grave în economia unui stat membru

(152) Autoritățile elene au susținut, alternativ, că ajutorul de stat în cauză putea fi considerat compatibil în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE ca ajutor pentru repararea unei perturbări grave în economia unui stat membru. În sprijinul acestui argument, prin scrisoarea din 9 martie 2017, autoritățile elene au prezentat Comisiei date statistice privind producția agricolă și PIB-ul de pe întreg teritoriul Greciei și din zonele afectate de incendii. Acestea au atașat, de asemenea, un exemplar al studiului: „*Forest fires: causes and contributing factors in Europe*" ([58]) (Incendiile forestiere: cauze și factori responsabili în Europa) și au făcut trimitere la un articol din presa elenă din 6 septembrie 2007 ([59]).

(153) Comisia subliniază faptul că, în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, ajutoarele pentru repararea unei perturbări grave în economia unui stat membru pot fi considerate ca fiind compatibile cu piața internă.

(154) Cu toate acestea, trebuie avute în vedere contextul și structura acestei dispoziții și necesitatea unei interpretări stricte a derogărilor de la principiul general conform căruia ajutoarele de stat sunt incompatibile cu piața internă ([60]). Perturbarea gravă menționată în dispoziția respectivă trebuie să afecteze întreaga economie a statului membru, nu doar economia uneia dintre regiunile sau sectoarele acestuia ([61]). În cazurile în care sunt afectate anumite regiuni sau sectoare dintr-un stat membru, se aplică doar articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din TFUE ([62]).

(155) În ceea ce privește datele statistice furnizate de autoritățile elene la 9 martie 2017, Comisia conchide că datele respective nu sprijină argumentul invocat în considerentul 152. În special, în pofida faptului că datele indică unele fluctuații în ceea ce privește producția (fiind înregistrate atât creșteri, cât și scăderi ale producției agricole și producției totale în perioada 2007-2009), acestea nu indică nicio „perturbare" a întregii economii a Greciei, și în niciun caz nu este vorba despre o perturbare gravă. Mai mult, nu există absolut nicio indicație care să dovedească faptul că incendiilor din 2007 li s-ar putea atribui vreun impact asupra producției din Grecia. În ultimul rând, datele statistice furnizate de autoritățile elene acoperă o perioadă de doar trei ani (2007-2009); prin urmare, acestea nu oferă o indicație suficientă cu privire la evoluția pe termen lung a producției agricole și la impactul acesteia asupra producției totale din Grecia în perioada de după incendii.

(156) Din motive de exhaustivitate, Comisia a analizat datele statistice privind producția din Grecia (atât producția agricolă, cât și cea totală care cuprinde toate sectoarele industriei) publicate de Eurostat ([63]).

([57]) Hotărârea din 1 februarie 2018, Larko/Comisia, T-423/14, EU:T:2018:57, punctul 156.

([58]) Studiu solicitat de Comisia pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară aflată în subordinea Parlamentului European, februarie 2008: „Forest fires: causes and contributing factors in Europe" (Incendiile forestiere: cauze și factori responsabili în Europa), IP/A/ENVI/ST/2007-15, disponibil la adresa: http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2008/401003/IPOL-ENVI_ET(2008)401003_EN.pdf

([59]) http://www.tanea.gr/news/economy/article/36098/?iid=2

([60]) Hotărârea Tribunalului din 9 aprilie 2014, Grecia/Comisia, T 150/12, EU:T:2014:191, alineatul (146), Hotărârea din 20 septembrie 2018, Carrefour Hypermarchés și alții, C-510/16, EU:C:2018:751, punctul 37.

([61]) A se vedea: Hotărârea Curții de Justiție din 30 septembrie 2003, Germania/Comisia, Cauza C-301/96, EU:C:2003:509, punctele 105-106; Hotărârea Tribunalului din 15 decembrie 1999, Freistaat Sachsen și Volkswagen/Comisia, Cauzele conexe T-132/96 și T-143/96, EU:T:1996:326, punctul 60.

([62]) A se vedea: Decizia 94/725/CE a Comisiei din 27 iulie 1994 referitor la măsurile adoptate de Guvernul Francez în ceea ce privește carnea de porc (JO L 289, 10.11.1994, p. 26).

([63]) http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/teina442_r2 Datele statistice sunt prezentate în graficul de mai jos.

(157) În ceea ce privește producția agricolă globală din Grecia ([64]), datele statistice demonstrează clar faptul că scăderea producției a urmat o tendință mai îndelungată, care începuse în 2005 și a durat până la finalul anului 2007. Mai mult, graficul indică în mod clar că, de la începutul anului 2008, producția agricolă globală din Grecia a înregistrat un proces constant și continuu de creștere până în 2010. În consecință, Comisia conchide că nu există elemente de probă care să demonstreze un impact negativ sever al incendiilor în 2007 asupra producției agricole globale din Grecia.

(158) În cele din urmă, Comisia conchide că, în perioada 2007-2009, producția totală din Grecia ([65]) a înregistrat o creștere constantă până la criza financiară care a afectat Grecia în 2009. Prin urmare, datele disponibile nu dovedesc faptul că incendiile au avut un efect semnificativ asupra economiei întregii Republici Elene.

Sursa: Eurostat (http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/teina442_r2)

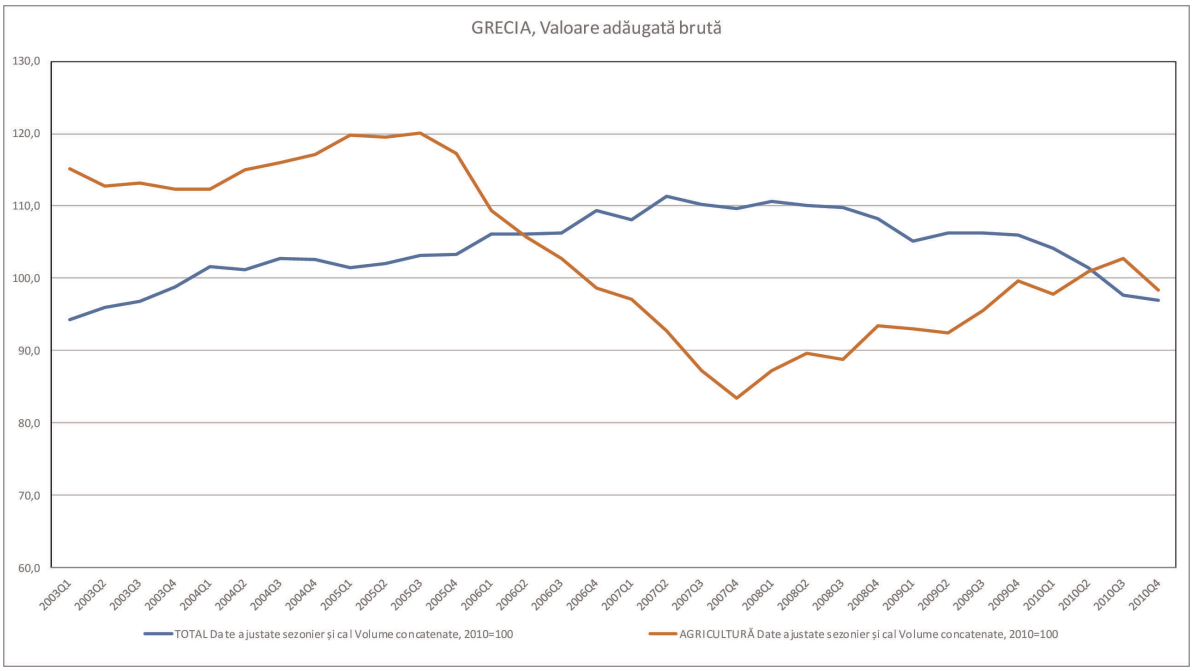

(159) Prin urmare, argumentul invocat de autoritățile elene în considerentul 152 trebuie respins.

Ajutor pentru promovarea sau facilitarea dezvoltării anumitor zone economice

(160) În decizia sa de inițiere a procedurii, Comisia a evaluat, de asemenea, posibila compatibilitate a schemelor supuse analizei în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, ca ajutoare care promovează sau facilitează dezvoltarea anumitor zone economice. Autoritățile elene nu au prezentat niciun argument, nici măcar în etapa investigației oficiale, potrivit căruia schemele ar putea fi considerate compatibile în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, nefiind de acord cu faptul că schemele le-ar fi putut aduce avantaje, de asemenea, întreprinderilor aflate în dificultate. Din acest motiv, acestea nu au încercat să susțină că s-au aplicat și au fost respectate Orientările S&R. Cu toate acestea, Comisia a întreprins o astfel de evaluare în decizia de inițiere a procedurii, din motive de exhaustivitate. Prezenta decizie reexaminează succint constatările din decizia de inițiere a procedurii, întrucât acestea au fost confirmate în cadrul investigației oficiale.

(161) În ceea ce privește întreprinderile viabile care au beneficiat de pe urma schemelor în cauză, acestea au primit ajutoare de funcționare, despre care nu se poate considera că sunt compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

(162) În ceea ce privește întreprinderile aflate în dificultate care au primit ajutoare în temeiul schemelor în cauză, evaluarea trebuie să se desfășoare în conformitate cu Orientările S&R (a se vedea considerentele 59 și 73). De asemenea, astfel cum se indică în decizia de inițiere a procedurii, evaluarea nu se limitează la IMM-uri, întrucât schemele le erau deschise tuturor întreprinderilor.

([64]) A se vedea: linia roșie din grafic.
([65]) A se vedea: linia albastră din grafic.

(163) Având în vedere caracteristicile schemelor în cauză, și anume ajutoare pe termen lung acordate fără niciun plan de restructurare, neluarea de măsuri compensatorii în vederea minimizării eventualelor efecte negative asupra condițiilor schimburilor comerciale, lipsa condițiilor care să îi împiedice pe beneficiari să utilizeze ajutoarele pentru a finanța noi investiții care nu sunt esențiale pentru redarea viabilității întreprinderii, schemele nu sunt conforme cu Orientările S&R, astfel cum se analizează în detaliu în decizia de inițiere a procedurii (a se vedea considerentele 72-78 din decizia respectivă).

Posibila compatibilitate cu alte derogări prevăzute la articolul 107 din TFUE

(164) Din motive de exhaustivitate ([66]),Comisia observă că respectivele constatări din decizia de inițiere a procedurii privind incompatibilitatea altor derogări prevăzute la articolul 107 din TFUE care decurg din interdicția de acordare a ajutoarelor în cadrul schemelor în cauză (citate în considerentele 81-82 din prezenta decizie) au fost confirmate în cadrul procedurii oficiale de investigație. Cu excepția derogării în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, a cărei aplicabilitate în cazul de față a fost discutată în considerentele 153-159, nici autoritățile elene, nici părți terțe nu au susținut contrariul.

Considerații finale

(165) În ultimul rând, temeiurile juridice ale schemelor nu conțineau nicio dispoziție care să aibă drept efect respectarea principiului Deggendorf. Conform principiului respectiv, întreprinderile care au beneficiat în prealabil de ajutoare, despre care Comisia a constatat că erau incompatibile, nu ar fi putut să primească ajutoare în temeiul acestor scheme până ce nu ar fi rambursat respectivele ajutoare anterioare ([67]). Acest principiu nu se aplică ajutoarelor pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE. În consecință, din cauza neconformității cu acest principiu, niciunul dintre celelalte temeiuri juridice analizate nu putea justifica acordarea ajutoarelor în temeiul acestor scheme.

VI. **CONCLUZIE**

(166) Comisia constată că schemele de ajutoare instituite în temeiul Deciziei ministeriale nr. 36579/B.1666/27-8-2007 (cu modificările ulterioare) sub formă de subvenții pentru dobândă și de garanții ale statului elen constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Comisia consideră că Grecia a pus în aplicare în mod ilegal schemele de ajutor în cauză, încălcând articolul 108 alineatul (3) din TFUE. Analiza de mai sus indică faptul că ajutoarele nu pot fi declarate compatibile cu piața internă.

(167) Rezultă, în special, că ajutorul de stat acordat de Grecia societății Sogia Ellas și filialelor sale sub formă de subvenții pentru dobândă în temeiul schemelor la care se face referire în considerentul 166 este ilegal și incompatibil cu piața internă.

VII. **RECUPERAREA**

(168) Având în vedere că ajutoarele în cauză sunt ilegale și incompatibile cu piața internă, Grecia ar trebui să pună capăt schemelor de ajutoare și să recupereze ajutoarele acordate de la beneficiari, cu excepția cazurilor în care ajutoarele au fost acordate pentru un anumit proiect care, la momentul acordării, îndeplinea toate condițiile regulamentelor privind exceptarea pe categorii, ale regulamentului *de minimis* sau ale unei scheme de ajutoare aprobate de Comisie.

(169) În ceea ce privește observațiile autorităților elene potrivit cărora este absolut imposibil să se recupereze ajutoarele de stat (a se vedea considerentele 101-102), acestea nu sunt relevante pentru evaluarea compatibilității realizată în prezenta decizie, ci mai degrabă au obiectivul precis de a determina Comisia să nu îi solicite Greciei să recupereze ajutoarele incompatibile. În acest scop, autoritățile elene fac trimitere la practica decizională anterioară a Comisiei (a se vedea considerentul 102).

([66]) În conformitate cu jurisprudența instanțelor UE, Comisia nu este obligată să evalueze compatibilitatea măsurilor pe baza unor motive care nu au fost invocate de statul membru; în acest sens, a se vedea: Hotărârea Tribunalului din 1 februarie 2018, *Larko*/Comisia, Cauza T-423/14, EU:T:2018:57, punctul 157.

([67]) Hotărârea Tribunalului din 13 septembrie 1995, Textilwerke Deggendorf/Comisia, Cauzele conexe T-244/93 și 486/93, EU:T:1995:160, punctele 51-60.

(170) În această etapă, Comisia nu acceptă argumentul Greciei potrivit căruia există o imposibilitate absolută de recuperare ([68]). În acest sens, trebuie îndeplinite două condiții cumulative în urma unei analize detaliate realizate de către Comisie, și anume că dificultățile invocate de statul membru în cauză sunt reale și că nu există metode alternative de recuperare. Doar în cazul în care Comisia ar fi constatat, în urma unei astfel de analize detaliate, că nu existau metode alternative care să permită măcar recuperarea parțială a ajutoarelor ilegale în cauză, recuperarea respectivă ar fi putut fi considerată drept imposibil de realizat din punct de vedere obiectiv și absolut. În cazul de față, Grecia nu a exclus metode alternative de recuperare cel puțin parțială, bazându-se exclusiv pe faptul că nu este posibil să se obțină informațiile necesare privind pagubele directe și indirecte provocate de incendii, în lipsa unor evidențe și documente cu privire la acestea. De exemplu, nu este clar dacă pagubele pot fi estimate pe baza fotografiilor aeriene realizate la momentul desfășurării incendiilor, a evidențelor publice sau a altor mijloace. Prin urmare, cererea de a nu se dispune recuperarea ajutorului de stat incompatibil nu poate fi acceptată în această etapă.

(171) În ceea ce privește deciziile anterioare ale Comisiei, în conformitate cu jurisprudența consacrată a instanțelor Uniunii ([69]), trebuie remarcat faptul că conceptul de ajutor de stat trebuie aplicat unei situații obiective, care trebuie evaluată la data la care Comisia ia decizia respectivă, singurul test fiind dacă o măsură de stat conferă sau nu un avantaj uneia sau mai multe întreprinderi specifice. În consecință, deciziile anterioare ale Comisiei nu pot reprezenta un factor decisiv.

(172) Comisia este obligată în acest sens doar de dispozițiile relevante ale Regulamentului (UE) 2015/1589. Astfel, în conformitate cu articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul de procedură privind recuperarea ajutoarelor, Comisia trebuie să dispună recuperarea ajutoarelor incompatibile. În plus, termenul de prescripție pentru recuperarea ajutoarelor este de 10 ani și începe să curgă după fiecare întrerupere, în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2015/1589. Schemele de ajutoare în cauză au fost instituite la 25 august 2007, iar prima acțiune întreprinsă de către Comisie în acest sens a fost scrisoarea trimisă autorităților elene la 25 iulie 2014 prin care se solicitau informații cu privire la acest caz.

(173) În orice caz, condițiile care justificau decizia de a nu dispune recuperarea în cauzele la care face trimitere Grecia (a se vedea considerentul 102 de mai sus) nu sunt îndeplinite în cazul de față. Printre altele, în cazul SA.33083 (2012/C) (ex 2012/NN), dezastrele naturale au survenit cu mai mult de 10 ani înainte de data deciziei; în unele cazuri, acestea s-au petrecut chiar și cu 25 de ani mai devreme. Dimpotrivă, în cazul de față, incendiile au avut loc la sfârșitul anului 2007, iar autoritățile elene erau conștiente de faptul că Comisia analiza schemele în cauză de la mijlocul anului 2014. Din aceste motive, Comisia nu poate accepta solicitarea autorităților elene de a nu dispune recuperarea ajutoarelor incompatibile în acest caz.

(174) În consecință, în conformitate cu punctul 42 din Comunicarea din partea Comisiei: „Pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a statelor membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil”, ar trebui impus Greciei un termen pentru punerea pe deplin în aplicare a deciziei. Ar trebui plătită dobândă pentru sumele care trebuie recuperate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ([70]).

(175) Prezenta decizie ar trebui pusă în aplicare imediat, cu excepția ajutoarelor care, la momentul acordării, întruneau toate condițiile din regulamentul *de minimis* aplicabil [a se vedea articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului ([71])] sau regulamentele privind exceptarea pe categorii. În special, ajutoarele individuale acordate în

([68]) A se vedea Hotărârea Instanței (Marea Cameră) din 6 noiembrie 2018 în Cauzele conexe C-622/16P - C-624/16P, Scuola Elementare Maria Montessori/Comisia, EU:C:2018:873, punctele 96-97. Pentru mai multe detalii privind interpretarea conceptului imposibilității absolute de recuperare drept unica excepție la obligația de recuperare a ajutorului de stat declarat incompatibil de către Comisie, a se vedea: Comunicare din partea Comisiei, „Pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a statelor membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil” (JO C 272, 15.11.2007, p. 4), punctele 18-20 și jurisprudența citată în cuprinsul acesteia.

([69]) Hotărârea Tribunalului din 4 martie 2009, Associazione italiana del risparmio gestito and Fineco Asset Management/Comisia, Cauza T-445/05, EU:T:2009:50, punctul 145.

([70]) Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 2015/1589 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).

([71]) Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale (JO L 142, 14.5.1998, p. 1).

temeiul schemelor de ajutor vizate de prezenta decizie care, la momentul acordării, îndeplineau condițiile prevăzute prin Regulamentul (UE) nr. 702/2014 sau prin orice altă schemă de ajutor aprobată ar trebui considerate compatibile cu piața internă, până la intensitățile maxime de ajutoare aplicabile respectivului tip de ajutor,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Schemele de ajutoare instituite în temeiul Deciziei ministeriale nr. 36579/B.1666/27.8.2007 (cu modificările ulterioare) sub formă de subvenții pentru dobândă și de garanții acordate de Republica Elenă constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Respectivele scheme de ajutoare de stat au fost instituite în mod ilegal de Republica Elenă, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din TFUE, și sunt incompatibile cu piața internă.

Prezenta decizie se aplică numai activităților legate de producția, prelucrarea și comercializarea produselor agricole, și anume produsele enumerate în anexa I la TFUE, cu excepția produselor pescărești și de acvacultură, precum și de activitățile forestiere, astfel cum sunt definite de Eurostat. Prin urmare, aceasta nu aduce atingere eventualelor ajutoare de stat acordate altor sectoare ale economiei în conformitate cu schemele de ajutor în cauză.

Articolul 2

(1) Republica Elenă recuperează ajutoarele menționate la articolul 1 de la beneficiari.

(2) Sumele de recuperat sunt purtătoare de dobândă începând de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarilor până la momentul recuperării lor efective.

(3) Dobânda pentru sumele care trebuie recuperate se calculează pe o bază compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 și cu Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei ([72]) de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004.

(4) Republica Elenă trebuie să pună capăt avantajelor conferite de schemele menționate la articolul 1 și să anuleze toate plățile neefectuate ale ajutorului în temeiul schemelor menționate la articolul 1 începând de la data adoptării prezentei decizii.

Articolul 3

Ajutorul nu constituie un ajutor de stat dacă, la momentul acordării, acesta îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 994/98, aplicabil la momentul acordării ajutorului.

Articolul 4

Ajutoarele individuale acordate în temeiul măsurilor menționate la articolul 1 care, la momentul acordării, îndeplinesc condițiile prevăzute prin Regulamentul (UE) nr. 702/2014 sau prin orice altă schemă de ajutor aprobată sunt compatibile cu piața internă, până la intensitățile maxime de ajutoare aplicabile tipului de ajutor respectiv.

Articolul 5

(1) Recuperarea ajutoarelor acordate în temeiul schemelor menționate la articolul 1 este imediată și efectivă.

(2) Republica Elenă se asigură că prezenta decizie este pusă în aplicare în totalitate în termen de patru luni de la data notificării sale.

([72]) Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei din 30 ianuarie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, JO L 82, 25.3.2008, p. 1.

Articolul 6

(1) În decurs de două luni de la notificarea prezentei decizii, Republica Elenă prezintă următoarele informații:

(a) lista beneficiarilor care au primit ajutoarele menționate la articolul 1 și valoarea totală a ajutorului primit de fiecare în parte;

(b) valoarea totală (capital și dobândă) care trebuie recuperată de la fiecare beneficiar care a primit ajutoare, care nu intră sub incidența normei *de minimis*, a Regulamentului (UE) nr. 702/2014 sau a oricărei alte scheme de ajutor aprobate;

(c) o descriere detaliată a măsurilor luate deja și planificate în scopul conformării cu prezenta decizie;

(d) documente care demonstrează faptul că beneficiarii au fost somați să ramburseze ajutorul.

(2) Republica Elenă informează Comisia cu privire la evoluția măsurilor luate la nivel național în vederea punerii în aplicare a prezentei decizii până la finalizarea demersului de recuperare a ajutorului menționat la articolul 1. La cererea Comisiei, Republica Elenă prezintă fără întârziere informații cu privire la măsurile întreprinse deja și planificate în vederea conformării cu prezenta decizie. De asemenea, Republica Elenă furnizează informații detaliate cu privire la valorile ajutorului și dobânzii care au fost deja recuperate de la beneficiari.

Articolul 7

Prezenta decizie se adresează Republicii Elene.

Adoptată la Bruxelles, 7octombrie 2019.

Pentru Comisie
Phil HOGAN
Membru al Comisiei